

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**TERORISMUS SE ZAMĚŘENÍM NA PREVENCI NA
STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH V JIHOČESKÉM KRAJI**

Autor práce: Lukáš Krátký

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Stanislav Kazbunda

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2023

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Lukáš Krátký

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Terorismus se zaměřením na prevenci na středních školách v Jihočeském kraji

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Terrorism with a focus on Prevention at Secondary Schools in the South Bohemian Region

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

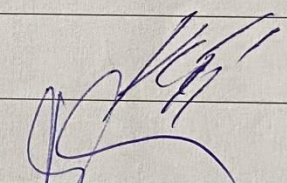
Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): Mgr. Stanislav Kazbunda

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): duben 2022

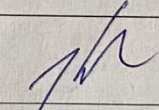
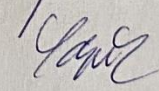
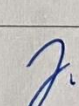
Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce bude zjištění informovanosti v oblasti přípravy na možný teroristický útok na autorem vybraných středních školách v Jihočeském kraji.

Dílčím cílem bude objasnění základních pojmů spjatých s terorismem.

Student: Lukáš Krátký	9.5.2022	
Vedoucí práce: Mgr. Stanislav Kazbunda	9.5.2022	

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	17.5.2022	
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	1.6.2022	
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	10.6.2022	

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Stanislavu Kazbundovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KRÁTKÝ, L. *Terorismus se zaměřením na prevenci na středních školách v Jihočeském kraji: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2023. 65 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Stanislav Kazbunda.

Klíčová slova: terorismus, teroristický útok, prevence terorismu, mimořádná událost

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku terorismu, jeho projevy, druhy, historii a možnosti prevence. Cílem práce je analyzovat současnou situaci v oblasti terorismu, identifikovat hlavní faktory, které vedou k radikalizaci jedinců, a navrhnout preventivní opatření pro střední školy v Jihočeském kraji.

V první části pak budou nejprve definovány základní pojmy související s problematikou terorismu, historií, právním rámcem, který má co do činění s problematikou terorismu a jeho prevencí.

V praktické části se autor zaměří na připravenost žáků na řešení mimořádné události, jakou je teroristický útok směřovaný proti studentům středních škol v Jihočeském kraji.

Hlavním cílem bakalářské práce bude zjistit, jaké jsou možnosti prevence zamezení teroristického útoku na středních školách v Jihočeském kraji. Dílčím cílem je představit aktuální situaci na poli ochrany a prevence škol před násilnými útoky a které subjekty jsou v této problematice zainteresovány.

ABSTRACT

KRÁTKÝ, L. *Terrorism with a focus on Prevention at Secondary Schools in the South Bohemian Region: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2023. 65 p. Supervisor: Mgr. Stanislav Kazbunda

Key words: terrorism, terrorist attack, prevention of terrorism, emergency

The bachelor's thesis focuses on the issue of terrorism, its manifestations, types, history and possibilities of prevention. The aim of the thesis is to analyze the current situation in the field of terrorism, identify the main factors that lead to the radicalization of individuals, and propose preventive measures for secondary schools in the South Bohemian Region.

In the first part, basic terms related to the issue of terrorism, history, and the legal framework related to the issue of terrorism and its prevention will be defined.

In the practical part, the author will focus on the readiness of pupils to deal with an extraordinary event, such as a terrorist attack directed against secondary school students in the South Bohemian Region.

The main goal of the bachelor's thesis will be to find out what are the possibilities of preventing a terrorist attack in secondary schools in the South Bohemian Region. The partial goal is to present the current situation in the field of protection and prevention of schools against violent attacks and which entities are interested in this issue.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Charakteristika terorismu	11
2.1 Dělení terorismu	11
2.1.1 Mezinárodní terorismus	12
2.1.2 Vnitrostátní terorismus	12
2.1.3 Další dělení terorismu	12
• Státní terorismus	12
• Subverzivní.....	12
• Sociální terorismus	13
• Extremistický terorismus.....	13
• Ekologický terorismus.....	13
• Náboženský terorismus	13
• Elektrický terorismus	13
• Kriminální terorismus.....	13
• Narkoterorismus:	13
• Jaderný terorismus.....	13
• Konvenční (klasický) terorismus.....	14
• Nekonvenční terorismus.....	14
• Superterorismus	14
2.2 Motivace terorismu.....	14
2.2.1 Ideologie teroristů	15
2.3 Hrozba terorismu	15
3 Základní pojmy spjaté s terorismem	17
3.1 Mimořádná událost.....	17

3.2	Krizové řízení	18
3.3	Ochrana při teroristickém útoku	18
3.4	Rozdělení cílů možných útoků teroristů	20
3.4.1	Měkké cíle	20
3.4.2	Tvrdé cíle	21
3.5	Vybrané možnosti teroristických útoků	21
3.5.1	Bombový útok	21
3.5.2	Braní rukojmí, únosy	22
3.5.3	Aktivní střelec	22
3.5.4	Biologický a chemický útok	23
3.6	Prevence terorismu	24
3.7	Prevence na středních školách v Jihočeském kraji	27
3.8	Výuka obrany na školách	31
4	Historie terorismu	33
4.1	Nejznámější teroristické útoky 21. století	33
4.2	Teroristické útoky zaměřené na školy a žáky v 21. století	34
4.3	Historie prevence obrany civilního obyvatelstva v České republice	35
4.3.1	Před rokem 1918	36
4.3.2	Meziválečné období Československa v letech 1918-1938	36
4.3.3	Branná výchova v Československu v letech 1948-1989	37
5	Praktická část	39
	Vyhodnocení hypotéz	53
	Závěr	55
	Seznam použitých zdrojů	56
	Seznam zkratk	62
	Seznam tabulek a grafů	63
	Přílohy	65

Úvod

Vývoj lidské společnosti s sebou přináší množství pozitivních jevů a pokrok vpřed. Ať již v oblasti medicíny, vědy, či objevování nepoznaného a neprozkoumaného. Avšak se vším tímto pozitivním se objevují i negativa a rizika. Mezi největší rizika dnešní doby, můžeme zařadit také terorismus.

S problematikou terorismu se v dnešní době můžeme setkat v mnoha sférách veřejného života. Dnes a denně se setkáváme, slyšíme a čteme o teroristických útocích z celého světa. Otázkou není, jestli je teroristický útok v ČR možná hrozba, ale zdali jsme dostatečně připraveni mu zabránit, či teroristický útok eliminovat.

Na toto téma lze nahlížet z mnoha pohledů, ať už je to z pohledu vojenského, ekonomického či sociologického. Ve své diplomové práci se autor nejprve zaměřuje na téma terorismu jako celku, na objasnění některých základních pojmů terorismu, jeho rozdělení a typologii terorismu. Nahlédneme do historie terorismu a jeho prevence v České republice. Připomene si nejznámější teroristické útoky 21. století. Nelze nezmínit, že teroristické útoky zaměřené na školy a žáky už nejsou žádným výjimečným fenoménem. Nemalá část bakalářské práce je věnována i institucím poskytující vzdělání v oblasti prevence terorismu. Část bakalářské práce bude věnována české legislativě, souboru zákonů a směrnic na téma zvládnutí a následné vypořádání se s možností vzniku mimořádné situace, jakou je například teroristický čin, zaměřený proti školám a žákům.

V praktické části diplomové práce se autor zaměřuje na potenciální hrozbu, jakou je cílený útok a hodnotí, zdali je dostačující připravenost žáků středních škol v Jihočeském kraji a jejich vzdělávání v této oblasti v rámci výuky na střední škole.

Cílem diplomové práce je přispět k lepšímu pochopení problematiky terorismu a jeho prevence na školách v Jihočeském kraji a poskytnout konkrétní informace, doporučení a návody.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Terorismus je jev, který je v poslední době mimořádně silně zastoupen v lidské společnosti, a neustále diskutován. České země byly doposud jeho projevů ve větší míře ušetřeny, což ale neznamená, že by se hrozba terorismu naší zemi zcela vyhnula. Na území České republiky teroristé po roce 1989 realizovali několik akcí, byly zde budovány teroristické struktury, zveřejňována teroristická prohlášení, pobývali zde příslušníci či stoupenci různých teroristických organizací.

Autor práce provede nejprve základní seznámení s pojmem terorismus, k tomuto cíli bude autor využívat knižní zdroje publikované odborníky v této problematice, dále se chce zaměřit na prevenci proti terorismu a v neposlední řadě na vypořádání se s již vzniklou teroristickou situací, založených na třech primárních zásadách: schovej se, uteč, bojuj.

Těžištěm práce bude její praktická část, která se bude věnovat kvantitativnímu průzkumu na autorem zvolených středních školách v Jihočeském kraji. Autor si pro dotazníkové šetření vybral pět středních škol. Toto dotazníkové šetření bude mít za úkol zjistit informovanost studentů středních škol v rámci všech ročníků, zda na jejich školách pořádají protiteroristická cvičení, jakým způsobem by se vypořádali s případnou teroristickou událostí, jakým způsobem by zareagovali, a zdali by dokázali být nápomocni ostatním, v řešení takovéto nastalé kritické situace.

Hlavním cílem bakalářské práce bude zjištění informovanosti v oblasti přípravy na možný teroristický útok na autorem vybraných středních školách v Jihočeském kraji. Dílčím cílem bude objasnění základních pojmů spjatých s terorismem.

2 Charakteristika terorismu

Terorismus lze charakterizovat mnoha způsoby. „*Etymologicky se zakládá na latinském slově **terror***“¹ jež označuje „*extrémní strach, obvykle vycházející z nepřesné určené, relativně neznámé a široce nepředvídatelné hrozby*“². Ministerstvo vnitra České republiky definuje terorismu následovně: „*Terorismus je plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám, sloužící dosažení vytyčených cílů.*“³ bezpečnostně informační služba ho definuje takto: „*Terorismus je násilná forma prosazování politických zájmů stoupenců určité radikální ideologie (politické, náboženské, nacionalistické, separatistické, ekologické, a jiné), cílem násilností je zpravidla civilní obyvatelstvo.*“⁴

Autor si pod pojmem terorismus představuje systematické používání násilí, strachu a zastrašování k dosažení politických, náboženských nebo ideologických cílů. Jeho primárním cílem je vyvolat paniku a chaos v celé společnosti, aby dosáhl svého záměru.⁵ Teroristé mohou útočit na vládní a jiné instituce, vojenské cíle, dopravní infrastrukturu, ale i na tzv. měkké cíle jsou civilní obyvatelé a tedy i žáci škol.

2.1 Dělení terorismu

Lidská společnost podléhá neustálému vývoji, a k tomuto patří i různé změny. Tyto změny nastávají v nejrůznějších podobách. Změny jsou závislé na sociálních, ekonomických, kulturních, politických, náboženských a mnoha jiných podmínkách.⁶ V průběhu let se mohl měnit i význam slova ‚terorismus‘. Většinu lidí se při vyslovení slova terorismus vybaví 11. září 2001- útok v New Yorku, ale existují i jiné případy a druhy terorismu. Terorismus můžeme dělit dle různých faktorů: z geografického dělení můžeme rozlišovat mezinárodní terorismus a vnitrostátní terorismus.

¹ BÍLKOVÁ, V. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. s. 28.

² GUILLAUME, G. Terrorism and International Law. *International and Comparative Law Quarterly*, 2004. s. 537.

³ Ministerstvo vnitra České republiky. [online]. 29. 07. 2009 [cit. 2023-01-03]. Dostupné z WWW. <<https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>>.

⁴ Bezpečnostní informační služba. Zpravodajská služba České republiky. [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z WWW. <<https://www.bis.cz/terorismus/>>.

⁵ SOULEIMANOV, E. *Terorismus Pokus o porozumění*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. s. 28.

⁶ KRAUS, B. *Úvod do sociologie*. Univerzita Hradec Králové. Pedagogická fakulta, 2020. s. 11. Dostupné z WWW. <<https://www.pf.ujep.cz/wp-content/uploads/2020/10/10-Paradigma.pdf>>.

2.1.1 Mezinárodní terorismus

Mezinárodní společenství se snaží terorismus potlačovat a prevenci teroristických útoků považuje za jednu ze svých nejvyšších priorit. Projevovat se může různými způsoby, jako jsou bombové útoky, únosy, střelby, vraždy apod. Jeho akce jsou předem naplánované a útočníci mohou být připraveni obětovat své vlastní životy pro dosažení svých cílů. Teroristické skupiny mohou být organizované v různých stupních hierarchie, mohou mít různé zdroje financování a zdroje zbraní. Mnoho teroristických skupin má celosvětové sítě, a spolupracuje s dalšími skupinami, což jim umožňuje provádět útoky po celém světě. Terorismus má velký dopad na společnost jako celek, nejen na oběti samotného útoku, ale také na obyvatelstvo a hospodářství. Může způsobit strach a nejistotu v celé společnosti a vést ke zhoršení hospodářského růstu a stability.

Zahrnuje internacionální části, například únos letadla s občany několika různých států, podporu teroristické organizace jiným státem, či útok na diplomatickou misi atd.⁷

2.1.2 Vnitrostátní terorismus

Vnitřní záležitosti zájmů pouze jednoho státu. Častým důsledkem bývá například střet politických stran či skupin, případně důsledek nacionalistických či separatistických stran či skupin, případně důsledek nacionalistických či separatistických snah. Jeho důsledky však nepřesahují hranice určitého státu.⁸

2.1.3 Další dělení terorismu

- **Státní terorismus:** vyplývá z toho, že státní moc používá teroristických metod proti jejím oponentům. Často bývá zaměřena na národnostní menšiny, politické odpůrce, disidenty, náboženské skupiny atd.
- **Subverzivní (podvratný) terorismus** je typickou metodou boje, např. v období studené války. Charakterizuje se vysokou zpravodajskou činností, rozsáhlou infiltrací, sabotážemi a použitím cílené propagandy ať už za účelem náboru nových členů, či jen čistě ke vzbuzení strachu u nepřítele.

⁷ BONANATE, L. *Mezinárodní terorismus*. Překlad Josef HAJNÝ. V Praze: Columbus, 1997. s. 9- 16.

⁸ BRZYBOHATÝ, M., KROUPA, M., HOS M., a kol. *Terorismus a my*. Praha: Computer Press, 2001. s. 6- 8.

- **Sociální terorismus** často bývá privilegiem teroristických organizací s krajně levicovým smýšlením. Jeho existence je obvykle podněcována nepříznivou ekonomickou situací a z tohoto důvodu dochází ke zvyšování sociálního napětí a celkové společenské nespokojenosti.
- **Extremistický terorismus** je doprovázejícím úkazem činnosti krajně pravicových nebo náboženských hnutí a skupin. Jejich argumentaci často zakládají na iracionálním a emocionálním smýšlení, vyznačují se nenávisť a netolerancí vůči jiným etnickým a sociálním skupinám i politickým odpůrcům.
- **Ekologický terorismus** formuluje využití protiprávního násilí s cílem dosáhnout pozitivních cílů. Například k ochraně přírody a přírodních zdrojů. V častých případech bývá využíván ekologickými organizacemi proti vládám, či jiných průmyslovým organizacím drancujícími nerostné bohatství.
- **Náboženský terorismus** se charakterizuje vynucováním náboženských ideologií, které mají možnost být i složkou oficiální politiky daného státu, násilnými prostředky. Pokud budeme pátrat, můžeme tyto příklady nalézt v některých islámských zemích, či kupříkladu v Irsku.
- **Elektrický terorismus** jeho cílem je destabilizovat politiku daného území na základě zneužití či paralyzace informačních systémů. Jeho smysl stoupá s rostoucí globalizací a posléze informační závislostí.
- **Kriminální terorismus** primárně monitoruje kriminální účely, ale jeho dopad zasahuje hlavně do politické sféry.⁹
- **Narkoterorismus:** nalézt ho můžeme přednostně v některých jihoafrických zemích, zejména tam kde ho narkomafie používá k uplatňování privátních zájmů, destabilizuje platný legální politický systém. Za tímto účelem nakládá s obrovskými finančními částkami, značně moderními zbraňovými systémy a arsenály, a v neposlední řadě se soukromými armádami.¹⁰
- **Jaderný terorismus** bývá hlavně spojen s krádežemi, s přepravou a nezákonnými obchody s jadernými materiály, jež mohou posloužit k vytvoření jaderné zbraně a k následnému zamoření životně důležitých zdrojů.

⁹ BRZYBOHATÝ, M., KROUPA, M., HOS M., a kol. *Terorismus a my*. Praha: Computer Press, 2001. s. 6- 8.

¹⁰ ZALMAN, A. *Narcoterrorism*. [online]. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z WWW. <<https://cs.eferrit.com/narcoterrorism/>>.

- **Konvenční (klasický) terorismus** je poměrně historickým druhem terorismu, který přetrvává i do současnosti. ‚Klasický‘ v tomto případě značí terorismus používající klasické (konvenční) prostředky, jako např. palné zbraně, střelné zbraně, výbušniny, hořlaviny, stejně tak jako klasické násilné metody (atentáty, únosy, držení rukojmí atd.).
- **Nekonvenční terorismus** je poměrně čerstvým druhem projevu terorismu, pro nějž je charakteristické využití nástrojů a metod, které nelze zahrnout do skupin konvenčního terorismu. Může se sem přiřadit například zneužití zbraní hromadného ničení, nástrojů informační a psychologické války, rovněž tak jako nástrojů, které z vojenského hlediska nelze mezi zbraně zahrnout (týká se to např. zneužití průmyslových odpadů či látek k dalšímu zpracování, nebo účelné vyvolání katastrof a havárií).¹¹
- **Superterorismus** vyplívá ze zneužití zbraní hromadného ničení, případně jiných prostředků, které se jim svými účinky a rozsahem přibližují. Můžeme sem například zařadit biologické a chemické zbraně. Tyto zbraně působí hromadné ztráty na životech, ale neovlivňují neživou sílu. Ve srovnání s ostatními zbraněmi jsou biologické a chemické zbraně unikátní co se týče rozmanitosti.¹²

Z uvedeného přehledu lze konstatovat, že zpracování univerzální typologie terorismu není možná, vzhledem ke složitosti popisovaného fenoménu.

2.2 Motivace terorismu

Terorismus může být motivován různými faktory, jako jsou náboženské, politické, ekonomické, etnické či ideologické zájmy. Jeho účelem může být destabilizace společnosti, změna politického režimu, vyjednávání s vládou nebo vynucení změny zahraniční politiky. Terorismus je obecně považován za nelegitimní a neetický prostředek k dosažení cílů. Nositelé terorismu jsou označovani pejorativně jako „teroristé“.¹³

¹¹ BRZYBOHATÝ, M., KROUPA, M., HOS M., a kol. *Terorismus a my*. Praha: Computer Press, 2001. s. 6- 8.

¹² PRYMULA, R. a kol. *Biologický a chemický terorismus: informace pro každého*. Praha: Grada Publishing, spol. s r. o., 2002. s. 16- 19.

¹³ CORTE IBÁÑEZ, L. *Logika terorismu*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2009. s. XV.

2.2.1 Ideologie teroristů

Naprostá většina teroristů je přesvědčena o morálnosti a legálnosti svého jednání. Pokud jim jsou položeny otázky zaměřené na etické nebo právní stránky jejich jednání, reagují argumentací, která má obvykle charakter klišé. Bojují proti útlaku, za národ, za boha, za svobodu, spravedlivou společnost atd. Přesto, že se podobné argumenty mohou jevit vnějšimu pozorovateli nebo posluchači jako prázdné a ve vztahu k metodám terorismu nepřijatelné, z hlediska uchování osobní integrity lidí používajících terorismus jsou nezbytností.¹⁴

K tomu aby se člověk stal teroristou, může vést řada podnětů:

- traumatický zážitek;
- frustrace;
- racionální úvaha;
- sociální ovlivňování;
- materiální výhody;
- psychopatologie.¹⁵

2.3 Hrozba terorismu

Terorismus je jev, který je v poslední době mimořádně silně zastoupen v lidské společnosti, a neustále diskutován. České země byly doposud jeho projevů ve větší míře ušetřeny, což ale neznamená, že by se hrozba terorismu naší zemi zcela vyhnula. Na území České republiky teroristé po roce 1989 realizovali několik akcí, byly zde budovány teroristické struktury, zveřejňována teroristická prohlášení, pobývali zde příslušníci či stoupenci různých teroristických organizací.¹⁶

Hrozba terorismu může mít mnoho důsledků pro společnost, například může vést k psychologickému traumatu a strachu v celé společnosti. Teroristické útoky mohou způsobit ztráty na životech, způsobit značné hospodářské ztráty, např. na majetku, infrastrukturu, omezení cestování a obchodu na globální úrovni. Současný rozmach

¹⁴ SMOLÍK, J. *Psychologie terorismu a radikalizace: Jak se z beránků stávají vlci*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita, 2020. s. 46- 57.

¹⁵ BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus I*. 1. vyd. Praha: POLICE HISTORY, 1999. s. 62- 63.

¹⁶ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, 2005. s. 224.

terorismu a růst jeho vlivu v globálním měřítku nutí politiky a vědce hledat řešení daného problému.¹⁷

Boj proti terorismu zahrnuje různá opatření, jako jsou zvýšená bezpečnostní opatření na letištích a jiných veřejných místech, zvýšená policejní a vojenská přítomnost, monitorování komunikace a finančních toků a spolupráce mezi vládami na celosvětové úrovni.

„V souvislosti s bezpečnostní situací v Evropě přistoupila vláda ČR k vytvoření systému vyhlášení stupňů ohrožení terorismem, který schválila 25. ledna 2016. Tento systém definuje čtyři stupně ohrožení. Vyhlášení provádí vláda na návrh Společné zpravodajské skupiny. V případě nebezpečí z prodlení provede vyhlášení zvýšeného stupně ministr vnitra. Vláda následně na nejbližším jednání zvýšený stupeň potvrdí, nebo jeho vyhlášení zruší.“¹⁸

Základní charakteristika čtyř stupňů ohrožení:

- Stupeň 0 - ideální stav, není vyhlášován;
- stupeň 1 - stav zvýšené bdělosti;
- stupeň 2 - blíže neurčené riziko směřující vůči ČR;
- stupeň 3 - vysoká pravděpodobnost uskutečnění teroristického činu.¹⁹

Terorismus 21. století a s ním spojené násilí je v dnešní době nedílnou součástí bezpečnostní reality současné Evropy. Globální povaha a metody terorismu s sebou přináší krom ztrát na životech a vysokého počtu zraněných osob, též šířící se strach a nejistotu mezi obyvateli všech států. Hrozba terorismu nepřímo postihuje i státy, které bezprostřední zkušenosti s teroristickými útoky doposud nemají. A. Šándor ve své knize uvádí: *„Otázkou není, JESTLI u nás také dojde k teroristickému útoku. Nevíme jen KDY- KDE- JAK.“²⁰*

¹⁷ CORTE IBÁÑEZ, L. *Logika terorismu*. 1. vyd. Praha: Academia, 2009. s. XVI.

¹⁸ PRCHALOVÁ, D. *Příčiny, záminky, strategie a metody globálního terorismu*. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze. Vedoucí práce: Ing. Břetislav Čupr. [online]. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z WWW: <<https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/67421/FBMI-BP-2016-Prchalova-Dana-prace.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>.

¹⁹ Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2023-03-21]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/chh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>>.

²⁰ ŠÁNDOR, A. *Jak přežít nejen teroristický útok: příručka pro každého*. 1. vyd. Praha: Autreo, 2017. s. 8.

3 Základní pojmy spjaté s terorismem

Terorismus je komplexní problém, který se týká celé společnosti a vyžaduje multidisciplinární přístup. Kromě základních pojmů, jako je terorista, teroristický útok nebo extremismus, jsou s terorismem spojeny také další pojmy, jako je například mimořádná událost, ochrana obyvatelstva, krizové řízení, cíle teroristických útoků, možnosti teroristických útoků, prevence a ochrana.

3.1 Mimořádná událost

Mimořádná událost je situace, která představuje zvýšené riziko pro bezpečnost, majetek a zdraví obyvatelstva a vyžaduje koordinovanou akci orgánů veřejné správy. Mezi tyto události mohou patřit například přírodní katastrofy, nehody, teroristické útoky nebo jiné krize. Mimořádná událost je definována v § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému.²¹

Terorismus spadá do kategorie mimořádných událostí, neboť se jedná o násilné akce, které ohrožují bezpečnost a stabilitu společnosti. Teroristické útoky mohou být nečekané a způsobit značné škody na majetku a zdraví lidí, a proto vyžadují okamžitou reakci orgánů veřejné správy.²²

Složky integrovaného záchranného systému jsou orgány veřejné správy, které mají za úkol zabezpečit ochranu obyvatelstva a majetku v případě mimořádné události. Mezi složky IZS patří:

- „*Hasičský záchranný sbor, který je současně hlavním koordinátorem IZS, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany (krajští, podnikoví a dobrovolní hasiči);*
- *Policie ČR;*

²¹ ČESKO. Zákon č. 239 ze dne 9. srpna 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: [Zákony pro lidi.cz](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239) [online]. [cit. 2023-03-08]. Dostupné také z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>>.

²² Bezpečnost práce. [online]. 22. 02. 2022. [cit. 2023-04-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.bozp.cz/aktuality/mimoradna-udalost/>>.

- *Poskytovatele zdravotnické záchranné služby.*²³

Cílem IZS je minimalizovat škody a zajistit co nejrychlejší návrat k normálnímu životu v případě mimořádné události. Pro úspěšnou akci IZS je důležitá dobrá spolupráce mezi jednotlivými složkami a jejich koordinace.

3.2 Krizové řízení

Krizové řízení v České republice se vztahuje i na situace, které souvisejí s terorismem. Při teroristickém útoku jsou hlavními cíli ochrana životů a majetku obyvatelstva a zajištění bezpečnosti. To vyžaduje úzkou spolupráci a koordinaci mezi složkami IZS, ale také s orgány zahraničních států a mezinárodními organizacemi. V případě teroristického útoku může být vyhlášen stav ohrožení státu, což je nejvyšší stupeň ohrožení bezpečnosti státu. Tento stav může být vyhlášen prezidentem republiky na návrh vlády.²⁴

Krizové řízení je řízeno zákonem č. 240/2000 sb. o krizovém řízení, který stanoví postupy a pravomoci orgánů veřejné správy při řešení mimořádných situací a koordinaci činností složek IZS.²⁵ Jednou z důležitých složek IZS jsou také bezpečnostní složky, jako jsou policie, vojenská policie, Armáda ČR, ale také tajné služby a speciální jednotky.

3.3 Ochrana při teroristickém útoku

Možností ochrany při teroristickém útoku je mnoho, je důležité si ujasnit, o jaký způsob útoku se jedná. Vypořádání se s již vzniklou teroristickou situací zahrnuje řadu kroků a opatření, které by měli být přijaty rychle a účinně. Zajištění bezpečnosti a ochrany obyvatelstva před dalšími teroristickými útoky by měla být prioritou. To může zahrnovat

²³ Bezpečnost práce. *Mimořádná událost*. [online]. 22. 02. 2022. [cit. 2023-04-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.bozp.cz/aktuality/mimoradna-udalost/>>.

²⁴ Hasičský záchranný sbor České republiky. *Krizové stavy*. [online]. [cit. 2023-04-01]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/web-krizove-rizeni-a-cnp-krizove-stavy-krizove-stavy.aspx>>.

²⁵ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). Zákon č. 240 ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi. cz* [online] [cit. 2023-03-06]. Dostupné také z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>>.

zvýšení policejní přítomnosti, zavedení zvláštních bezpečnostních opatření a evakuaci nebezpečných oblastí.²⁶

- Komunikace s veřejností je velmi důležitá, aby se lidé mohli chránit a informovat o situaci. Zpravodajská média by měla být informována o situaci a poskytovat průběžné aktualizace, aby mohli lidé reagovat a chránit se.²⁷
- Identifikace a zadržení pachatelů patří též mezi velmi důležité věci. Policie by měla spolupracovat s dalšími bezpečnostními složkami a používat veškeré dostupné prostředky, včetně technologie a výzkumu.
- Vyšetřování teroristického útoku by mělo být zahájeno co nejdříve, neboť pomůže identifikovat pachatele, jejich motivaci a účel útoku, a umožní přijmout další opatření, aby se podobné situace v budoucnu neopakovaly.
- Mezi neopomenutelné patří i prevence před teroristickými útoky. Ta může zahrnovat zvýšení bezpečnosti, zlepšení zpravodajských služeb a monitorování podezřelých aktivit.
- Rehabilitace obětí: teroristický útok může mít významný dopad na oběti a jejich rodiny. Rehabilitace a psychologická podpora by měly být poskytovány obětem a jejich rodinám.²⁸

Je důležité, aby tyto kroky byly prováděny rychle a účinně, aby se minimalizoval dopad teroristického útoku na společnost.

²⁶ Ministerstvo vnitra České republiky. [online]. [cit. 2023-04-14]. Dostupné na WWW. <<https://www.mvcr.cz/soubor/bezpecnost-pdf.aspx>>.

²⁷ PROKOP, J., *Informování a komunikace s veřejností při přípravě na řešení mimořádné události*. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zdravotně sociální fakulta. Vedoucí práce: mjr. Mgr. Štěpán Kavan. [online]. [cit. 2023-04-14]. Dostupné z WWW. <<https://theses.cz/id/jv415p/810903>>.

²⁸ DOUBKOVÁ, J. *Pomoc a poradenství obětem trestných činů*. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové. Ústav sociální práce. Vedoucí práce: PhDr. Daniela Květenská, Ph. D. [online]. [cit. 2023-04-14]. Dostupné z WWW. <<https://theses.cz/id/2a6own/21770551>>.

3.4 Rozdělení cílů možných útoků teroristů

Pro každý objekt, který může být potenciálně cílem útoku, je nutné sestavit základní bezpečnostní opření, od organizačních až po technická. Tato opatření je třeba pravidelně prověřovat, školit zaměstnance a studenty, procvičovat funkčnost bezpečnostního systému. Ředitel instituce má mít vytvořenou příslušnou dokumentaci k řešení bezpečnostních problémů či incidentů.²⁹

3.4.1 Měkké cíle

Termín „měkké cíle“ (soft targets) není nikde přesně definován. Bývá použito bezpečnostní komunitou pro označení míst s vysokou koncentrací osob a nízkou úrovní zabezpečení proti násilným útokům. Jedná se zejména o otevřená prostranství či veřejnosti dostupné prostory, kde dochází ke zvýšenému výskytu osob, která mohou být potencionálně vhodným cílem ozbrojených útočníků či teroristů.

Příklady tzv. měkkých cílů

- Církevní památky a místa spjatá s náboženstvím či aplikací víry;
- divadla, kina, koncertní sály, zábavní centra;
- školy, školská zařízení, vysokoškolské koleje, domovy mládeže, knihovny;
- letištní komplexy, vlaková a autobusová nádraží, významné mezinárodní dopravní uzle;
- nákupní centra, obchodní domy, tržnice;
- sportovní centra, sportovní stadiony a haly, komunitní centra;
- nemocnice, zdravotní centra, polikliniky;
- kulturní akce, poutě, slavnosti, průvody, demonstrace, náboženské akce, sportovní události;
- restaurace a hotely, kluby, bary, diskotéky;
- turistické památky, muzea, galerie.³⁰

²⁹ ŠÁNDOR, A. Jak přežít nejen teroristický útok: příručka pro každého. 1.vyd. Praha: Autreo, 2017. s. 21- 22.

³⁰ Ministerstvo vnitra České republiky. [online]. 29. 07. 2009 [cit. 2023-30-03]. Dostupné z WWW. <<https://www.mvcr.cz/soubor/metodika-zaklady-ochrany-mekkych-cilu-pdf.aspx>>.

3.4.2 Tvrdé cíle

Termín „tvrdé cíle“ v anglickém překladu (hard targets). Můžeme sem zařadit dobře chráněné a střežené objekty, jakou jsou například některé státní objekty, vojenské objekty, objekty dalších bezpečnostních složek, ale i některé dobře chráněné či střežené nestátní či komerční objekty. Totožně jako je pojmem „měkké cíle“ tak i u jeho protikladu „tvrdé cíle“ tak i tento pojem není nikde nikterak přesně definován.³¹

3.5 Vybrané možnosti teroristických útoků

V této kapitole budou blížeji specifikovány vybrané druhy teroristický útoků, jako je bombový útok, branní rukojmí a únosy, aktivní střelec, biologický a chemický útok. Tyto druhy patří k nejvíce ohrožujícím možnostem teroristických útoků na studenty středních škol.

3.5.1 Bombový útok

„Bomba umístěná v autě nebo v odpadkovém koši, v opuštěném zavazadle anebo upevněná k tělu fanatika je klasickou zbraní teroristů.“³² Útoky za použití výbušnin a výbušných systémů jsou jedním z nejběžnějších typů teroristických akcí. Použití výbušného zařízení umožňuje teroristům provést úspěšnou akci, přičemž pravděpodobnost, že pachatelé budou odhaleni, je menší.

Z taktického hlediska lze útoky rozdělit do tří kategorií:

1. Útoky proti osobám

Bombové teroristické útoky zaměřené proti osobám jsou útoky, při kterých jsou využita výbušná zařízení s cílem způsobit co největší počet obětí a způsobit také velké množství materiálních škod. Výbušná zařízení jsou umístována na místa s velkou koncentrací lidí. Nejčastěji to bývají nádraží, letiště, nákupní centra, školy nebo stadiony. Útoky mají vzbudit ve společnosti co největší strach a chaos.³³

³¹ KRČÍLEK, P. *Ochrana měkkých cílů- různé pohledy*. [online]. 26. 03. 2017. [cit. 2023-04-02] Dostupné z WWW. <<https://docplayer.cz/105231638-Ochrana-mekkych-cilu-ruzne-pohledy-obsah-aneb-co-vas-ceka-mgr-et-mgr-pavel-krcilek-dis.html>>.

³² *Přežít!: příroda, terorismus: přežít v extrémních situacích: na souši, v moři a ve vzduchu*. 1. české vyd. Praha: Svojtka & CO., 2010. s. 216.

³³ KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Ochrana obyvatelstva*. 1. vyd. Praha: ARMEX PUBLISHING s. r. o., 2006. s. 82.

2. Útoky proti symbolickým cílům

Tyto útoky jsou často zaměřeny na budovy, památky, nebo místa, která mají zvláštní historickou, kulturní, či náboženskou nebo jinou významnou hodnotu pro danou společnost. Útok mohou být vedeny i vůči osobám, které jsou zástupci vyšších celků. Útočníci tímto způsobem chtějí nejen způsobit materiální škody, ale také útočit na národní nebo kulturní identitu zasaženého státu a vyvolat tak pocit ztráty a bezmoci.

3. Série útoků (kampaně)

Útoky jsou obvykle uskutečněny v krátkém časovém úseku. Teroristé při útocích odpálí několik výbušných zařízení. Cílem těchto útoků bývá zbudit paniku, narušit ekonomickou a sociální stabilitu země. Tyto útoky mohou vést k destabilizaci země.³⁴

3.5.2 Braní rukojmí, únosy

Teroristé, kteří zajmou rukojmí nebo provedou únos, mají zájem, aby ohlas, který čin vyvolá, byl maximálně využit pro dosažení jejich politických či ekonomických záměrů. Výběr cílů a násilných metod je prováděn tak, aby měly co nejvyšší dopad na veřejnost a vyvolaly maximální publicitu.

Z technického hlediska bývají teroristické akce velmi dobře naplánované a připravené. Jejich zahájení bývá naplánované tak, aby se maximálně využilo momentu překvapení a byl vyvolán co nejvyšší ohlas.³⁵

3.5.3 Aktivní střelec

Aktivní střelec, či tzv. šílený střelec ve školském zařízení je jedna z nejděsivějších variant teroristického útoku, co existuje. Převážně se jedná o činy

³⁴ KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Ochrana obyvatelstva*. 1. vyd. Praha: ARMEX PUBLISHING s. r. o., 2006. s. 82- 83.

³⁵ BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus I*. 1. vyd. Praha: POLICE HISTORY, 1999. s. 82.

jednoho člověka, ale v některých případech může dojít k vytvoření skupiny s patologickou motivací.³⁶

Jedná se o ozbrojenou osobu, která je schopná zaútočit na základě připraveného plánu, nebo jen v akutní stresové reakci. K řešení svých problémů použije zbraň proti ostatním lidem a velmi často jí nezáleží na vlastním životě.

Eliminace takového útoku není takřka možná, jelikož o provedení svého úmyslu se pachatel nikomu nesvěřuje, a tak se o jeho přípravě a plánech, úřady dozvídají až po jeho činu díky materiálním a prostředkům, které si útočník sám před útokem vytvořil. Inspiraci často hledají v historii obdobných událostí. Velmi často „šílení střelci“ nemají připravený plán pro útěk, nechtějí vyjednávat o žádných podmínkách a zpravidla se nehodlají vzdát. Jejich prioritou je usmrtit co největší počet osob dřív, než je stihne někdo zastavit, anebo než spáchají sebevraždu, proto je nejvyšší prioritou zasáhnout co nejdříve proti takovému pachateli. O lidských životech rozhodují i vteřiny. Nejčastěji k útokům dochází ve školách, nemocnicích, kancelářích, úřadech, bývalých pracovištích, komerčních budovách a nákupních centrech nebo na ulicích.³⁷

3.5.4 Biologický a chemický útok

„K ohrožení obyvatel a životního prostředí nebezpečnými látkami může dojít, vedle havarijních úniků z technologických a výrobních zařízení, i při dopravních nehodách či při teroristickém útoku.“³⁸

Biologický a chemický terorismus je používán jako nástroj násilí, za použití chemických a biologických jedovatých a zdravý škodlivých látek. Při cíleném teroristickém použití biologických či chemických látek lze uvažovat o mnoha způsobech aplikace: může jít o zamoření potravin, nápojů a vodních zdrojů. Pokud je původce

³⁶ FLAJSAR, K. *Aktivní střelec na školách- zásady zákroku Policie České republiky*. Diplomová práce. Masarykova univerzita a fakulta sportovních studií. Vedoucí práce: PhDr. Martin Bugala, Ph. D. [online]. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z WWW. <https://is.muni.cz/th/cesbj/Kamil_Flajsar.pdf>.

³⁷ FLAJSAR, K. *Aktivní střelec na školách- zásady zákroku Policie České republiky*. Diplomová práce. Masarykova univerzita a fakulta sportovních studií. Vedoucí práce: PhDr. Martin Bugala, Ph. D. [online]. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z WWW. <https://is.muni.cz/th/cesbj/Kamil_Flajsar.pdf>.

³⁸ *Výzkum a vývoj: Ochrana obyvatelstva a řešení krizových a mimořádných událostí*. V Tribun EU 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2014. s. 58.

terorismu technicky vybaven, může využít generátory aerosolů či dýmů. U dobře odparných látek stačí jejich rozlití v dané lokalitě.³⁹

3.6 Prevence terorismu

Terorismus je vážným bezpečnostním problémem, který se týká celého světa. Prevence proti terorismu zahrnuje účinná opatření a doporučené postupy, které by měly být implementovány na všech úrovních od vlád a mezinárodních organizací po jednotlivce a komunity

Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013 Jedná se o dokument obecné povahy, jeho cílem je seznámit veřejnost se základními principy boje proti terorismu v ČR, přiblížit jednotlivé oblasti, kterých se téma týká, a nastínit aktuální slabiny bezpečnostního systému ČR. Strategie se opírá o principy Bezpečnostní strategie. Dokument v obecné rovině navazuje na zájmy a cíle vnitřní bezpečnosti EU.⁴⁰

Dokument je možné aktualizovat dle potřeby v závislosti na vývoji aktuální situace v oblasti boje proti terorismu, při úpravách související legislativy nebo zásadních změnách realizovaných na úrovni EU a dalších mezinárodních subjektů. Dokument řeší pět hlavních oblastí – Spolupráci zainteresovaných subjektů v boji proti terorismu; Ochranu obyvatelstva a dalších potenciálních cílů; Bezpečnostní výzkum a komunikaci s veřejností; Prevenci radikalizace a rekrutování do teroristických skupin a Legislativní ukotvení problematiky boje proti terorismu.⁴¹

³⁹ PRYMULA, R. a kol. *Biologický a chemický terorismus: informace pro každého*. Praha: Grada Publishing, spol. s r. o., 2002. s. 144- 145.

⁴⁰ *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. [online]. [cit. 2023-04-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>>.

⁴¹ PRCHALOVÁ, D. *Příčiny, záminky, strategie a metody globálního terorismu*. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze. Vedoucí práce: Ing. Břetislav Čupr. [online]. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z WWW. <<https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/67421/FBMI-BP-2016-Prchalova-Dana-prace.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>.

Mezi ochranná preventivní opatření můžeme zařadit:

✓ **Sledování a vyhledávání podezřelých osob a aktivit**

Úřady by měly mít přístup k potřebným informacím a technologiím pro sledování podezřelých osob a aktivit. To zahrnuje použití bezpečnostních kamer, sledování elektronické komunikace, atd.

V České republice je sledování a vyhledávání podezřelých osob a aktivit regulováno řadou zákonů a nařízení, které poskytují základní rámec pro činnost bezpečnostních složek. Jedná se zejména o složky Policie ČR a Národní zpravodajské služby ČR.⁴²

Národní zpravodajské služby České republiky jsou zřízeny dle zákona č. 153/1994 Sb. o zpravodajských službách ČR a zákona č. 154/1994 Sb. o Bezpečnostně informační službě ČR ve znění pozdějších předpisů. V České republice působí tyto zpravodajské služby:

- a) Bezpečnostně informační služba;
- b) Úřad pro zahraniční styky a informace;
- c) Vojenské zpravodajství.⁴³

Policie České republiky je řízena dle *zákona. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky*, který definuje pravomoci a odpovědnost členů Policie ČR. Podle tohoto zákona může policie provádět řadu opatření jako například:

- sledovat a monitorovat pohyb osob a vozidel;
- získávat a zpracovávat informace o osobách a skupinách osob;
- provést prohlídku osob, vozidel a předmětů;
- zadržení osob, pokud jsou podezřelé z trestného činu.⁴⁴

Dalším významným zákonem v této oblasti je *zákon č. 253/2008 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu*,

⁴² PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled)*, 1. vyd., Praha: Linde, 2006. s. 142- 143.

⁴³ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). Zákon č. 154 ze dne 27. července 1994 o bezpečnostní informační službě. In: *Zákony pro lidi. cz* [online] Dostupné také z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-154>>.

⁴⁴ *Úplné znění zákona o Policii České republiky*. 20. vyd. Praha: Armex Publishing, 2022. s. 13- 27.

jehož hlavním cílem je předcházet legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Zákon stanovuje několik opatření, která mají pomoci při identifikaci, zabránění a odhalení případu protiprávního obohacení. Zákon také zavádí nové trestné činy jako je např. legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.⁴⁵

✓ **Posilování mezinárodní spolupráce**

Terorismus je globálním problémem, který vyžaduje spolupráci mezi zeměmi a mezinárodními organizacemi. To zahrnuje sdílení informací a koordinaci protiteroristických operací. Česká republika je členem politických, ekonomických, vojenských, policejních a nadnárodních uskupení jako jsou například: Evropská Unie, NATO, či Interpol. Z toho vyplývá celá řada pravomocí i povinností.⁴⁶

✓ **Posilování bezpečnosti na hromadných akcích a ve veřejných prostorech**

Zlepšením bezpečnosti na hromadných akcích a ve veřejných prostorech se snižuje riziko teroristických útoků. To zahrnuje např. zavedení bezpečnostních opatření, jako jsou prohlídky při vstupu, kontrola zavazadel, nebo větší přítomnost policie.⁴⁷

✓ **Boj proti radikalizaci a extremistickým ideologiím**

„Radikalizace není novým jevem, v posledních letech se však stává závažnější hrozbou. Online komunikační technologie usnadnily teroristům přeshraniční komunikaci a posílily teroristickou propagandu a šíření extremismu.“⁴⁸

⁴⁵ REZKOVÁ, M. *Zákon proti praní špinavých peněz a proti financování terorismu*. 2. vyd. Praha: LINDE, 2008. s. 11.

⁴⁶ Ministerstvo vnitra České republiky. [online]. *STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY PRO BOJ PROTI TERORISMU*. © 2013. [cit. 2023-03-06]. Dostupné z WWW. <<https://www.mvcr.cz/soubor/strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx>>.

⁴⁷ BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus I*. 1. vyd. Praha: POLICE HISTORY, 1999. s. 55- 56.

⁴⁸ Rada Evropské unie. *Reakce EU na terorismus*. [online]. [cit. 2023-04-07]. 15. 12. 2022. Dostupné z WWW. <<https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/>>.

Jedním z klíčových způsobů boje proti terorismu je boj proti extremistickým ideologiím. To zahrnuje zamezení propagace extrémních myšlenek a ideologií, podpora mírových a tolerantních hodnot a odhalování extremistických skupin.

„EU a její členské státy se společně snaží předcházet radikalizaci v Evropě. Radikalizace sice není novým fenoménem, ale v posledních letech se stala vážnější hrozbou, zejména v důsledku vývoje nových technologií a rostoucího využívání internetu a sociálních médií.

Příslušné orgány v členských státech mají pravomoc vydávat poskytovatelům hostingových služeb příkazy k odstranění obsahu. Poskytovatelé jsou na základě těchto příkazů povinni teroristický obsah odstranit nebo k němu ve všech členských státech znemožnit přístup. Internetové platformy pak musí tento obsah odstranit nebo k němu znemožnit přístup do jedné hodiny.“⁴⁹

✓ Posilování ochrany kritické infrastruktury

Kritická infrastruktura, jako jsou např. elektrické sítě, dopravní systémy a vodní zdroje, mohou být cílem teroristických útoků. Proto je důležité posilovat ochranu kritické infrastruktury a zvyšovat její odolnost vůči teroristickým činům.

Před rokem 1999 neexistoval v ČR celostátní systém, který by dokázal monitorovat kritickou infrastrukturu státu, vyhodnocoval změny stavu infrastruktury a podporoval dynamické řídicí činnosti. K tomuto účelu byl realizován projekt MONIS. Tento systém sbírá online informace z jednotlivých okresních úřadů a pomáhá zprostředkovat základní postupy k řešení mimořádných situací.⁵⁰

3.7 Prevence na středních školách v Jihočeském kraji

Teroristické útoky jsou v dnešní době stále více aktuálním tématem a jejich riziko je vysoké i v prostředí škol. Střední školy se staly cílem útoků již v minulosti, a vzhledem

⁴⁹ Rada Evropské unie. *Opatření EU k předcházení radikalizace*. [online]. [cit. 2023-04-07]. 31. 08. 2022. Dostupné z WWW. <<https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/preventing-radicalisation/>>.

⁵⁰ *Výzkum a vývoj: Ochrana obyvatelstva a řešení krizových a mimořádných událostí*. V Tribun EU 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2014. s. 34- 35.

k tomu, že v nich tráví mnoho času velké množství mladých lidí, je důležité věnovat pozornost prevenci proti teroristickým hrozbám. Komunity a jednotlivci by měli být informováni o tom, jak identifikovat podezřelé aktivity a jak se bránit proti teroristickým útokům. V Jihočeském kraji působí několik institucí, ať už státních, neziskových, či soukromých, jejichž náplní, ať hlavní, či vedlejší je šířit vzdělanost v oblasti prevence. Autor práce se zaměří jen na některé z nich.

Hasičský záchranný sbor

Garantem v oblasti vzdělávání ochrany obyvatelstva je Hasičský záchranný sbor České republiky. Preventivní výchovnou činností se snaží vzdělávat obyvatelstvo ať již děti v mateřských školách, studenty základních a středních škol, vysokých škol, tak i dospělou populaci, seniory a handicapované občany. Využívá k tomu různé formy: modelové situace, projektové dny, besedy, přednášky, tvorbu výukových materiálů, školení stávajících a budoucích učitelů. Dále organizuje soutěže pro děti, exkurze do hasičských stanic, dny otevřených dveří.⁵¹

Armáda České republiky

Ministerstvo obrany vydalo na pomoc pedagogickým pracovníkům základních a středních škol, vedoucím pracovníkům těchto škol a koordinátorům školních vzdělávacích programů příručku POKOS. Příručka obsahuje informace, které jsou využitelné při přípravě vyučovací hodiny, zahrnující problematiku přípravy občanů k obraně státu zejména na zdravotnickou přípravu, přípravu k civilní ochraně, přípravu k sebeobraně a vzájemnou pomoc v krizových situacích vojenského i nevojenského charakteru. Příručka je ke stažení na webu, k dispozici je i metodické doporučení k výuce.⁵²

Policie České republiky

Policejní prevence je zaměřena na nejaktuálnější problémy a pro všechny cílové skupiny. Na každém územním odboru je policista, který má prevenci na starosti a

⁵¹ Hasičský záchranný sbor České republiky. *Výchova a vzdělávání obyvatelstva*. [online]. [cit. 2023-04-01]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Dostupné z WWW. <<https://www.hzscr.cz/clanek/informace-a-materialy-pro.aspx>>.

⁵² Ministerstvo obrany České republiky. *Příprava občanů k obraně státu, Příručka pro učitele základních a středních škol*, 2023. Dostupné z WWW. <https://pokos.army.cz/sites/pokos.army.cz/files/dokumenty/zakladni-stranka/prirucka_pokos_2023_final.pdf>.

veřejnost se může na něj obracet v případě potřeby. POLICIE ČR realizujeme preventivní besedy pro žáky a studenty základních a středních škol, pro pedagogy, pro rodiče i pro seniory.

Pro středoškolské žáky a studenty jsou podobná témata jako na druhém stupni základních škol s úpravou pro danou věkovou kategorii. Rizikové chování (extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, homofobie, sekty).⁵³

- Krajského ředitelství policie jihočeského kraje realizovalo projekt s názvem „Ozbrojený útočník ve škole“, který se zaměřuje na prevenci teroristických útoků v prostředí škol.⁵⁴ Tento projekt navazuje na metodu USB, tedy uteč, schovej se, bojuj. Preventivní projekt „Ozbrojený útočník ve škole“ vytvořil nový materiál k tomuto závažnému tématu, a to formou série instruktážních filmů. Filmy jsou určeny pracovníkům základních a středních škol v rámci Jihočeského kraje. Pracovat s tímto interaktivním materiálem mohou v Jihočeském kraji policejní preventisté a instruktoři. Filmy učí pracovníky škol základní postupy, jak se zachovat při útoku ozbrojené či agresivní osoby. Celosvětová strategie: Uteč - Skryj se - Bojuj je ve filmech metodicky přizpůsobená českému školnímu prostředí. Filmy jsou natočeny s žáky základní a studenty střední školy a záměrně jsou tematicky koncipovány do pěti samostatných dílů.⁵⁵

Prvním krokem v této metodě USB je útěk z místa ohrožení, pokud to je možné. To znamená, že se pokusíte vzdálit se od hrozícího nebezpečí. Je důležité si uvědomit, že útěk může být nejlepší volbou, pokud se cítíte dostatečně rychlí a silní, abyste unikli do bezpečí. Pokud je útěk nemožný, může být nutné přejít na další krok.

⁵³ Policie České republiky. *Národní kontaktní bod pro terorismus*. [online]. [cit. 2023-04-05]. ©2023 Dostupné z WWW. <<https://www.policie.cz/clanek/prevence-609977.aspx>>.

⁵⁴ Policie České republiky. *Projekt Ozbrojený útočník ve škole- metodické filmy*. [online]. [cit. 2023-04-05]. © 2023 Dostupné z WWW. <<https://www.policie.cz/clanek/projekt-ozbrojeny-utocnik-ve-skole-metodicke-filmy.aspx>>.

⁵⁵ Policie České republiky. *Projekt Ozbrojený útočník ve škole- metodické filmy*. [online]. [cit. 2023-04-05]. © 2023 Dostupné z WWW. <<https://www.policie.cz/clanek/projekt-ozbrojeny-utocnik-ve-skole-metodicke-filmy.aspx>>.

Druhým krokem je schování se. Pokud útěk není možný, může být užitečné najít bezpečné místo, kde se můžete schovat. To může být například místnost s dveřmi, které lze zajistit, či zabarikádovat, nebo skrytá oblast mimo dosah útočnicka. Pokud se rozhodnete skrýt, měli byste se snažit zůstat co nejtíší a omezit svou viditelnost.

Pokud ani útěk ani schování nejsou možné, může být nutné bojovat. Třetím krokem je tedy použití násilí jako poslední možnosti k obraně proti útočnickovi. Pokud se ocitnete v situaci, kdy musíte bojovat, měli byste se snažit použít všechny dostupné prostředky k obraně, včetně zbraní, když je to možné.

Je důležité si uvědomit, že metoda USB není univerzálním řešením pro každou situaci a že neexistuje jednoznačně správná odpověď na to, jak by měl jednotlivec reagovat na hrozící nebezpečí. Každá situace je odlišná a vyžaduje individuální posouzení a jednání. V každém případě je však důležité zachovat klid a rozvahu a snažit se co nejlépe ochránit své vlastní zdraví a bezpečí.⁵⁶

Zdravotnická záchranná služba

Evropskou radou pro resuscitaci, která sdružuje 33 zemí, byl v roce 2013 16 říjen vyhlášen jako světový den záchrany života. Lektoři Vzdělávacího a výcvikového střediska Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje v tento den připravují program pro veřejnost a školní skupiny. Hlavním cílem této snahy je zvýšit povědomí laické veřejnosti o příznacích srdeční zástavy a významu dvou jednoduchých kroků nezbytných pro záchranu lidského života: přivolání zdravotnické záchranné služby prostřednictvím tísňové linky 155 a zahájení srdeční masáže.⁵⁷

Příklady dalších institucí pomáhajících s prevencí

⁵⁶ Policie České republiky. In *Youtube* [online]. 03. 11. 2017 [cit. 2023-04-07]. Dostupné z WWW. <<https://www.youtube.com/watch?v=hEuAXc6tsuQ>>.

⁵⁷ Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje. *Činnost vzdělávacího a výcvikového střediska*. [online]. [cit. 2023-04-01]. © 2020. Dostupné z WWW. <<https://www.zzs.jck.cz/mapa-stranek/cinnost/vzdelavaci-a-vycvikove-stredisko/cinnost-vzdelavaciho-a-vycvikoveho-strediska>>.

V České republice existuje celá řada dalších institucí, jejichž náplní je vzdělávání a osvěta v oblasti bezpečnosti a prevence. Je však nutno podotknout, že tyto instituce provádějí svoji školicí činnost za úplaty nikoliv zcela zdarma.

Za zmínění stojí:

○ **Český Červený Kříž**

- „Prostřednictvím svých školitelů pořádá přednášky a besedy o Mezinárodním humanitárním právu a základních humanitárních principech - pro jakékoli zájemce (školy všech typů, složky IZS, sdružení občanů, státní instituce atd.);
- vydává publikace a jiné pomůcky k šíření MHP;
- poskytuje konzultace z oblasti MHP.“⁵⁸

○ **CROM Consulting, s. r. o.**

Jedná se o soukromou firmu, jejíž náplní je organizování školení, přednášek a kurzů na zvládání nenadálých mimořádných událostí a posilování ochrany a obrany.

- Bezpečnější škola: Jak se bránit útočníkovi;
- zvládání krizových situací;
- první pomoc;
- kurzy střelby a přežití.⁵⁹

3.8 Výuka obrany na školách

Problematika obrany státu je zařazena v rámcových vzdělávacích programech pro základní i střední vzdělávání. Tento krok vychází z Koncepte přípravy občanů k obraně státu, kterou vláda schválila dne 16. ledna 2013 svým usnesením č. 38. Koncepte přípravy

⁵⁸ Český červený kříž. [online]. [cit. 2023-04-01]. Dostupné z WWW. <<https://www.cervenkykruz.eu/cck/>>.

⁵⁹ CROM Consulting, s.r.o. [online]. [cit. 2023-04-01]. ©2023. Dostupné z WWW. <<https://cromconsulting.cz/kurzy/>>

občanů k obraně státu.⁶⁰ Na niž navazuje Koncepce přípravy občanů k obraně státu na roky 2019–2024.

„Výuka obrany oblasti by měla u žáků a studentů vytvářet pozitivní hodnotový systém opřený o historickou zkušenost a ovlivňovat jejich postoje v oblastech obrany státu a ochrany fyzického i duševního zdraví, životů, životního prostředí a majetku při různých rizikových situacích a mimořádných událostech vojenského charakteru.“⁶¹

Příprava občanů k obraně státu je zaměřena zejména na zdravotnickou přípravu, přípravu k civilní ochraně, přípravu k sebeobraně a vzájemné pomoci v krizových situacích vojenského i nevojenského charakteru.

Žáci a studenti by v rámci vzdělávání a výchovy měli získat základní informace o současném bezpečnostním prostředí, o výhodách a závazcích vyplývajících z členství ČR v mezinárodních bezpečnostních a politicko-vojenských organizacích, o principech obrany státu a o úloze ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru. Zároveň se seznámí s povinnostmi, které jim, jako občanům ČR ve vztahu k obraně státu vyplývají ze zákonů.

Příručka je určena pro učitele, a ti mohou volit výuku podle svých zkušeností, a s ohledem na charakter vyučovaného předmětu a se zřetelem na obsah učiva jednotlivých ročníků.⁶²

⁶⁰ Vláda České republiky. *Výsledek jednání vlády*. [online]. 16. 01. 2013. [cit. 2023-28-03]. Dostupné z WWW. <<https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-zpravy/vysledky-jednani-vlady--16--ledna-2013--102512/>>.

⁶¹ TESAŘOVÁ, R. *Branná výchova a obrana státu v českém školství*. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta. Vedoucí práce: PhDr. Mgr. Radim Štěrbá, PhD., DiS. [online]. [cit. 2023-04-14]. Dostupné z WWW. <https://is.muni.cz/th/kzodm/diplomova_prace.pdf>.

⁶² Ministerstvo obrany. *Příprava občanů k obraně státu*. Příručka pro učitele základních a středních škol. [online]. [cit. 2023-04-09]. Dostupné z WWW. <https://pokos.army.cz/sites/pokos.army.cz/files/dokumenty/zakladni-stranka/prirucka_pokos_2023_final.pdf>.

4 Historie terorismu

Historie terorismu sahá až do starověkých časů. Historik Josephus Flavius píše, že mezi *zéloty*, židovským hnutím, které se postavilo proti římské nadvládě, vznikla v šedesátých a sedmdesátých letech prvního století po Kristu obávaná sekta nazývaná *sikariové*. Sikariové vděčí za své jméno obratnému zacházení se sikou, malou dýkou, s níž podřezávali římské legionáře a zrádčovské nebo odpadlické židy: obvykle je překvapili za denního světla nebo v davu lidí, v němž pak zmizeli s obličejem i sikou schovanými pod tunikou. Své vražedné akce, které šířili hrůzu, doplňovali vypalováním sýpek, trávením studní nebo přerušováním dodávek vody do Jeruzaléma.⁶³

Termín jako takový, se začal běžně používat až od 18. století, kdy byl používán pro revoluční aktivity, konkrétně během francouzské revoluce a sloužil k označení vlády založené na násilném potlačování opozice.⁶⁴

V pozdějších letech se terorismus stal složitějším a globálním problémem a jeho cíle a metody se vyvíjely s průběhem času. V 19. století se terorismus stal nejvíce viditelným v Evropě a Rusku, kde se několik revolučních hnutí snažilo získat politickou moc a podporu prostřednictvím násilných akcí. Mezi nejznámější skupiny patří ruští nihilisté, kteří se snažili zosnovat atentáty na významné politiky. V Itálii stáli zase anarchisté, za mnoha bombovými útoky 19. století.⁶⁵

Ve 20. století se terorismus stal významným problémem pro mnoho zemí a společností po celém světě. Teroristé často usilovali o dosažení politických, náboženských nebo ideologických cílů pomocí násilí a zastrasování. Příklady teroristických organizací ve 20. století zahrnují IRA v Irsku⁶⁶, ETA ve Španělsku a také Hamas a Hezbollah na Blízkém východě.

4.1 Nejznámější teroristické útoky 21. století

Je důležité si uvědomit, že i když jsou některé teroristické útoky méně známé, nebo méně smrtící než jiné, jejich dopad na oběti a společnost stále může být ničující. Sepsat

⁶³ CORTE IBÁÑEZ, L. *Logika terorismu*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2009. s. 3.

⁶⁴ BÍLKOVÁ, V. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. s. 28.

⁶⁵ CARR, C. *Dějiny terorismu: Dějiny války proti civilistům*. Překlad Viktor FAKTOR. 1. vyd. Praha: Práh, 2002. s. 104- 105.

⁶⁶ BARKER, A. *Stíny terorismu: boj proti terorismu v Severním Irsku*. Praha: Naše vojsko, 2009. s. 26- 27.

seznam všech teroristických útoků by dokázalo vydat na celou knihu, či spíše několik. Proto se autor práce zmiňuje pouze o malé části proběhlých teroristických útok.

- Zář 2001- útok na Světové obchodní centrum v New Yorku a na Pentagon ve Washingtonu D. C., který provedla teroristická organizace Al-Káida. Za pomoci násilí se zmocnili dopravních letounů a následně s nimi narazili do budov. Útok si vyžádal téměř 3000 mrtvých.⁶⁷
- Listopad 2015- série útoků v Paříži provedených teroristickou organizací Islámský stát. Útoky si vyžádaly 130 mrtvých a více než 400 zraněných.⁶⁸
- Březen 2016- bombový útok na letišti v Bruselu a následný útok v metru. Útoky si vyžádaly 32 mrtvých a více než 300 zraněných.⁶⁹
- Březen 2019- útok na mešitu v městě Christchurch na Novém Zélandu. Útok si vyžádal 51 mrtvých a téměř 50 lidí bylo zraněno.⁷⁰

Tyto útoky byly velmi ničující a jejich dopad na oběti a společnost byl obrovský. Nicméně, stále existuje mnoho dalších teroristických útoků, které se nestaly tak slavnými, ale měli významný dopad na místní komunity obětí. Je důležité si uvědomit, že terorismus je globální hrozbou a že se musíme společně snažit ho porazit.

4.2 Teroristické útoky zaměřené na školy a žáky v 21. století

Teroristické útoky zaměřené na školy a žáky jsou jedním z nejstrašlivějších forem terorismu, protože cílem těchto útoků jsou nevinní lidé, kteří se snaží získat vzdělání a připravit se na své životy v budoucnu. Tyto útoky vzbuzují hrůzu a způsobují velké utrpení obětem a jejich rodinám.

⁶⁷ GRAY, J. *AL KAJDA a co znamená být moderní*. Praha: Mladá Fronta, 2005. s. 9-12.

⁶⁸ ŠIMAN, J. *Analýza protiteroristické a bezpečnostní politiky během Mistrovství Evropy ve fotbale 2016 ve Francii*. Diplomová práce. Masarykova univerzita a fakulta sociálních studií. Vedoucí práce: PhDr. Josef Smolík, Ph.D., MBA. [online], [cit. 2023-03-06]. Dostupné z WWW. <https://is.muni.cz/th/iykkg/Diplomova_prace.pdf>.

⁶⁹ Česká televize. *Počet bruselských obětí se zvýšil na 32 mrtvých. Údajného teroristu z letiště policie propustila*. [online]. 28. 03. 2016. [cit. 2023-03-06]. Dostupné z WWW. <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1737541-pocet-bruselskych-obeti-se-zvysil-na-32-mrtvych-udajneho-teroristu-z-letiste-policie>>.

⁷⁰ Clara Fernández Saralegui. *Cadena Perpetua al Asesino de Christchurch en Nueva Zelanda*. [online], [cit. 2023-03-07]. Dostupné z WWW. <<https://radioenlaciudad.com.ar/cadena-perpetua-al-asesino-de-christchurch-en-nueva-zelanda/>>.

Zde je několik příkladů teroristických útoků zaměřených na školu a žáky:

- Zář 2004- útok na Beslanovskou školu v Rusku. Teroristé zde drželi jako rukojmí více než 1100 lidí, většinou dětí. Útok si vyžádal více než 300 mrtvých.⁷¹
- Prosinec 2014- útok na armádní školu v pakistánském Peshawaru. Teroristé zde zabili více jak 150 lidí, z toho 132 dětí.⁷²
- Duben 2015- masakr v Garisské univerzitě v Keni. Teroristé zabili 148 lidí, většinou studentů.⁷³
- Únor 2018- útok na střední školu v Parklandu na Floridě USA. Útok si vyžádal 17 mrtvých a 15 zraněných.⁷⁴

4.3 Historie prevence obrany civilního obyvatelstva v České republice

Jak se v průběhu let vyvíjela lidská společnost, vznikaly také nové možné hrozby a bylo tudíž zapotřebí, aby se zlepšilo vzdělávání širokého obyvatelstva v oblasti přípravy na případnou mimořádnou událost. Je to více jak třicet let, co již v českých školách neexistuje předmět branná výchova.⁷⁵ Branná výchova měla za úkol připravit žáky na možné mimořádné situace, jako jsou rozmarny přírody: extrémní povětrnostní podmínky, povodně a záplavy, lesní požáry, tak i na situace vyvolané lidským zásahem: války, teroristické činy, úniky nebezpečných látek, průmyslové havárie aj.

⁷¹ *Slavné dny*. 1. řada, 252 epizoda. Den, kdy začala beslanská tragédie (1. září 2004). [online], STREAM. CZ, 01. 09. 2016. Dostupné z WWW. <<https://www.stream.cz/slavedny/den-kdy-zacala-beslanska-tragedie-1-zari-2004-152717>>.

⁷² Česká televize. *Rok od útoku v Pěšávaru: Úřady nedělají dost, tvrdí rodiny dětských obětí*. [online]. Umar Qayyum, 16. 12. 2015. [cit. 2023-03-06]. Dostupné z WWW. <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1637594-rok-od-utoku-v-pesavaru-urady-nedelaji-dost-tvrdi-rodiny-detskych-obeti>>.

⁷³ iRozhlas. *Somálské militantní hnutí Šabáb hrozi Keni dalšími útoky*. [online]. Jitka Malá, 04. 04. 2015. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z WWW. <https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/somalske-militantni-hnuti-sabab-hrozi-keni-dalsimi-utoky_201504041133_mvydrova>.

⁷⁴ Euro.cz *Masakr na Floridě. Vyloučený student ve škole postřílel 17 lidí*. [online]. 15. 02. 2018. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z WWW. <<https://www.euro.cz/clanky/masakr-na-floride-vylouceny-student-pri-utoku-skolu-postrilel-17-lidi-1394055/>>.

⁷⁵ Hasičský záchranný sbor České republiky. *Historie civilní ochrany*. [online]. [cit. 2023-04-01]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Dostupné z WWW. <<https://www.hzscr.cz/clanek/pojmy-1-cast.aspx?q=Y2hudW09OA%3D%3D>>.

4.3.1 Před rokem 1918

Předmět branná průprava byl povinně v Rakousku-Uhersku do škol zaveden až po vypuknutí první světové války. Ještě před vypuknutím první světové války se však studenti středních škol mohli věnovat například šermu či střelbě, ale na nižších stupních škol podobné předměty nebyly. Výuka za války se ovšem týkala pouze chlapců a samostatný předmět pro tento účel nebyl zaveden, však prvky branné výchovy prolínaly výuku napříč předměty.⁷⁶

4.3.2 Meziválečné období Československa v letech 1918-1938

Po vzniku Československé republiky po první světové válce se branná výchova dostala do popředí zájmu, zejména díky nástupu k moci Adolfa Hitlera v roce 1933, kdy prudce vzrostlo ohrožení republiky. V roce 1934 byl ministerstvem školství vydán první výnos o výchově k brannosti. Zaměřen byl na žáky středních a vysokých škol a učitelské ústavy. Kládl důraz na otázky brannosti a civilní ochrany. V rámci prvouky, vlastivědy, dějepisu, zeměpisu, výuky cizích jazyků, zpěvu a tělesné výchovy se žáci všech stupňů škol vedli k brannosti, jakožto k řádnému plnění občanských povinností.⁷⁷

Roku 1935 se každodenní záležitostí života ve městech stala povinná cvičení civilní protiletectké ochrany, při nichž byl simulován letecký útok. Tato cvičení ověřovala též součinnost jednotlivých složek, od domovních velitelů civilní protiletectké obrany, přes zdravotníky, až po hasiče. Obyvatelstvo mělo povinnost se ukrýt v nejbližším domě, v co nejkratší době, zatemnit okna a dveře, a dále vyčkat a splnit další pokyny ochranných složek. Další povinností, kterou museli občané plnit, bylo pořízení plynové (ochranné) masky na vlastní náklady. Podobně na tom byli majitelé domů. Ti museli ve svých obydlích budovat protiletectké kryty z vlastních zdrojů. Za případné porušení těchto ustanovení hrozila vysoká pokuta nebo až šestiměsíční trest odnětí svobody. Pro případ války se počítalo i s trestem smrti.⁷⁸

⁷⁶ *Branná výchova ve 20. století. Tohle jsme prožili.cz* [online]. [cit. 2023-04-01]. Dostupné z WWW. <<https://tohlejsmeprožili.cz/branna-vychova-ve-20-stoleti>>.

⁷⁷ JANOUŠEK, V. *Zavedení civilní ochrany a branné výchovy do škol*. CEMI.CZ. [online]. 03. 11. 2020. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z WWW. <<https://www.cemi.cz/blog/zavedeni-civilni-ochrany-a-branne-vychovy-do-skol>>.

⁷⁸ ŠIMEK, J., *Škola a válka*, 1. vyd. Praha: Národní pedagogické muzeum a kniha J. A. Komenského, 2021. s. 24- 29.

Po roce 1938 došlo k útlumu branné výchovy na všech stupních škol, a k jejímu obnovení došlo až po roce 1945.

4.3.3 Branná výchova v Československu v letech 1948-1989

„26. května 1946 se v Československu konaly první poválečné a zároveň na dlouhou dobu poslední demokratické parlamentní volby. Komunisté v nich získali 40 % hlasů a poprvé v historii Československé republiky se dostali do vlády.“⁷⁹ Pro výchovu mládeže to znamenalo, že byl nastolen tehdejší sovětský model branné a civilní obrany.

V roce 1951 bylo v Československu zavedeno zřízení Svazarmu, centrální instituce pro spolupráci s armádou.⁸⁰ Zároveň vznikaly tzv. štáby civilní obrany, které řídily systém varování, úkrytů i individuální ochrany. Začala výstavba tisíců podzemních krytů civilní obrany. „Množství krytů civilní obrany dosahovalo v Československu do roku 1989 přibližně 5 500, což pokrývalo potřebu pro necelých 12 % populace.“⁸¹

V roce 1952 se branná výchova objevuje v osnovách druhého stupně základních škol a na středních školách. K předmětu tělocvik byla přidána letní a zimní branná cvičení. Od šedesátých let byla připravována změna výuky, která měla spočívat v cílení na vnitřní provázanost jednotlivých prvků civilní ochrany, jednotícím prvkem se měla stát ideová výchova.⁸²

Roku 1971 vznikl jednotný systém branné výchovy, který v roce 1973 zastřešil zákon č. 73/1973 Sb., o branné výchově. Cílem zákona bylo učinit z branné výchovy celistvý program celoživotního vzdělávání, od předškolního, školního a univerzitního vzdělávání, až po celou škálu volnočasových aktivit. Kromě technických zálib zahrnovala

⁷⁹ Totalita.cz. *Volby 1946*. [online]. Milan Krejčířik. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z <https://www.totalita.cz/volby/volby_1946.php>.

⁸⁰ ŠARDICKÁ, K. *K obraně vlasti buď připraven: Propagace branné výchovy prostřednictvím krátkého filmu v letech 1945-1960 Diplomová práce*. Masarykova univerzita Filozofická fakulta Ústav filmu a audiovizuální kultury. Vedoucí práce: Mgr. Lucie Česálková, Ph.D. 2014. s. 21, [online], [cit. 2023-03-26]. Dostupné z WWW. <https://is.muni.cz/th/rd6j2/Bakalarska_diplomova_prace.txt>.

⁸¹ *Branná výchova ve 20. století*. Tohle jsme prožili.cz [online]. [cit. 2023-04-01]. Dostupné z WWW. <<https://tohlejsmeprozili.cz/branna-vychova-ve-20-stoleti>>.

⁸² ŠIMEK, J., *Škola a válka*, 1. vyd. Praha: Národní pedagogické muzeum a kniha J. A. Komenského, 2021. s. 44- 49.

také sportovní aktivity, péče o tělo je zde považována za celospolečenskou povinnost, tělo je vnímáno jako součást většího celku.⁸³

Výuka branné výchovy byla jednou z částí komplexního systému, prolínala se všemi stupni školského systému od mateřské školy až po vysokou. Utvářela ideový profil budoucího obránce (socialistické) vlasti, důraz byl kladen na odbornost. Obsah samostatného učebního předmětu se dělil na část politickou (ideologickou), odborně-technickou (ochrana před nebezpečnými látkami, první pomoc a topografie), tělovýchovnou a psychologickou (posilování psychické odolnosti).⁸⁴

⁸³ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). Zákon č. 73 ze dne 03. července 1973 o branné výchově. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 2023-04-07]. Dostupné také z WWW <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1973-73>>.

⁸⁴ *Branná výchova ve 20. století*. Tohle jsme prožili.cz [online]. [cit. 2023-04-01]. Dostupné z WWW. <<https://tohlejsmeprožili.cz/branna-vychova-ve-20-stoleti>>.

5 Praktická část

Metodika výzkumu

V praktické části je využito kvantitativního výzkumu za pomoci dotazníkového šetření. Výsledky šetření jsou zpracovány formou matematickou-statistické metody. Cílem toho výzkumu je testování hypotéz, které korespondují z poznatků získaných z dostupných zdrojů (viz Teoretická část). Autor práce sestavil celkem dvě hypotézy a výsledků výzkumu vyplývá, zda se potvrdili, či nikoliv.

Technika sběru dat

Sběr dat je proběhl pomocí tištěných dotazníků. Jeho cílem je popsat zkoumanou oblast. Pro vyplnění dotazníku zvolil autor metodu uzavřených a polo-uzavřených otázek. Kvantitativní metoda je obecně takovou formou sběru dat, která je zaměřena na větší množství respondentů. Tyto dotazníky jsou pak zpracovány a vyhodnoceny.

Dotazníky byly sestaveny na téma: **Terorismus se zaměřením na prevenci na středních školách v Jihočeském kraji** a obsahují 13 otázek. Otázky jsou rozděleny na polo-uzavřené a uzavřené. Uzavřené otázky jsou nejjednodušší formou, jelikož nabízí hotové alternativní odpovědi. Výhodou těchto otázek, je jejich snadné matematické vyhodnocování. U takovýchto otázek je ovšem obtížnější jejich zpracování a celková formulace. Polo-uzavřené otázky jsou ty, které jsou doplněné možností volné odpovědi, kterou si respondent pak naformuluje zcela sám.

Respondent měl za úkol vybrat pro něho nejpřesnější a nejmýstižnější odpověď, v případě části polo-uzavřených otázek pak měl respondent možnost se samovolně vyjádřit.

Celkem bylo dotazováno 170 respondentů, avšak autor kvůli neúplnosti, nebo nerelevantnosti odpovědí musel 16 dotazníků vyřadit. Konečný součet vyhodnocených dotazníků je 154.

Nástroje vyhodnocení hypotéz dotazníkového šetření

Pro vyhodnocení hypotézy č. 1, autor sestavil jako nástroj hodnocení tabulku hodnot, přičemž každá otázka bude hodnocena body 0 nebo 1. Body budou uděleny podle toho, zdali podporují hypotézu či nikoliv. V případě že otázka dostane 50% a více odpovědí, které podporují hypotézu, bude ohodnocena bodem 1. V opačném případě autor ohodnotí bodem 0. Podle součtu známek pak autor dle tabulky provede vyhodnocení. Konečný součet bodů dle tabulky ukáže, zdali se hypotéza potvrzuje, či nikoliv.

Tabulka 1: Tabulka pro vyhodnocení hypotézy č. 1

Tabulka pro vyhodnocení hypotézy č. 1						
Nedostačující			Dostačující			
0	1	2	3	4	5	6

Zdroj: Vlastní výzkum

Pro vyhodnocení hypotézy č. 2, autor sestavil rovněž nástroj hodnocení tabulku hodnot, při čemž každá otázka bude hodnocena body 0 nebo 1. Body budou uděleny podle toho, zdali podporují hypotézu či nikoliv. V případě že otázka dostane 50% a více odpovědí, které podporují hypotézu, bude ohodnocena bodem 1. V opačném případě autor ohodnotí bodem 0. Konečný součet bodů dle tabulky ukáže, zdali se hypotéza potvrzuje, či nikoliv.

Tabulka 2: Tabulka pro vyhodnocení hypotézy č. 2

Tabulka pro vyhodnocení hypotézy č. 2							
Nedostačující				Dostačující			
0	1	2	3	4	5	6	7

Zdroj: Vlastní výzkum

Výzkumný vzorek

Je možné uvést, že v rámci šetření není možné oslovit veškeré jedince nebo situace, a zkoumat všechny situace, které by výzkumníka zajímaly. Svá zjištění je proto nutné v praktické rovině opírat pouze o znalosti získané prostřednictvím šetření provedeném na určitém výzkumném vzorku. Výběrový vzorek pro šetření v rámci této práce tvořili žáci středních škol: TRIVIS ve Vodňanech, Střední odborné učiliště Lišov, Obchodní akademie, Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Třeboň a Střední škola rybářská a vodohospodářská Jakuba Krčína v Třeboni, s respondenty ve věku mezi 15 a 20 let.

Hypotézy

Tato část představuje stanovení hypotéz, které budou vyhodnoceny z informací, kterých bylo dosaženo z dotazníkového šetření. Celkem si autor stanovil dvě hypotézy.

1. Na středních školách v Jihočeském kraji probíhá výuka, cvičení, besedy, přednášky či modelové situace na téma připravenosti studentů na případnou mimořádnou událost jakou je teroristický útok

Otázky č. 3, 6, 7, 8,10, 12.

2. V případě teroristického útoku na střední škole by se studenti dokázali chovat adekvátně, díky dostatečné informovanosti a připravenosti.

Otázky č. 1, 2, 4, 5, 9,11, 13.

Otázka č. 1

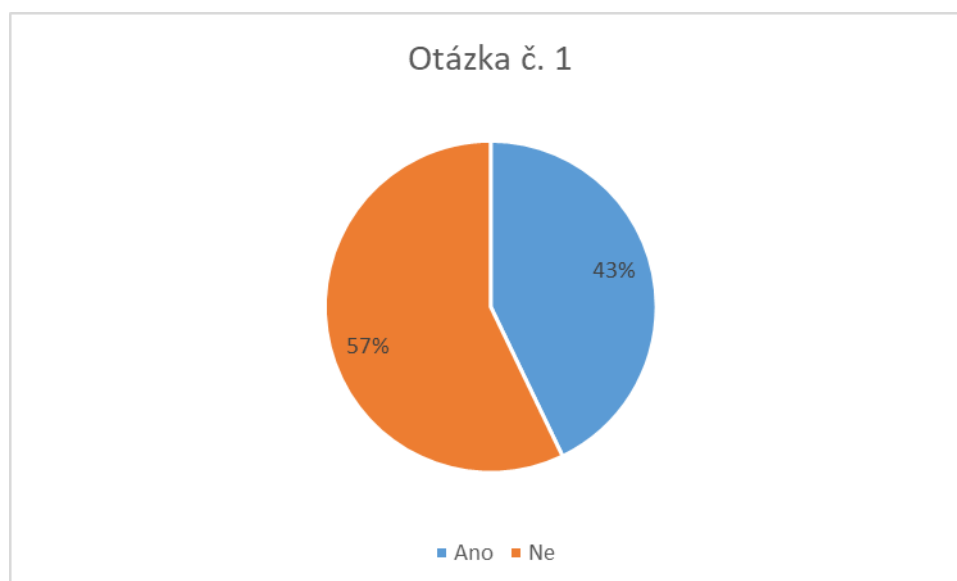
Je podle Vás hrozba terorismu v České republice reálná?

Tabulka 3: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 1

Ano	Ne	Celkem
66	88	154

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 1: Procentuální vyhodnocení otázky č. 1

Zdroj: Vlastní výzkum

K zjištění mínění studentů středních škol na otázku „Je podle Vás hrozba terorismu v České republice reálná?“ použil autor uzavřenou formu otázky. Dle zjištěných informací od studentů středních škol, lze konstatovat, že naprostá většina (88 respondentů ze 154 se domnívá, že by nebyl možný teroristický útok na území ČR. Z toho důvodu autor hodnotí 0.

Otázka č. 2

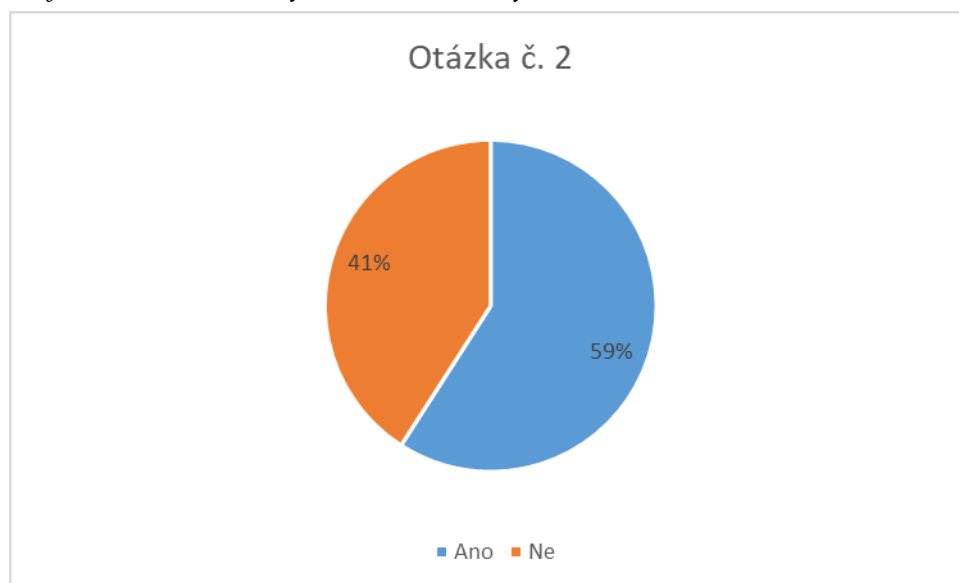
Víte, kde jsou na škole, kterou studujete únikové trasy a shromaždiště pro případ mimořádné události jakou je teroristický útok?

Tabulka 4: Součet a rozdělení odpovědi otázky č. 2

Ano	Ne	Celkem
91	63	154

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 2: Procentuální vyhodnocení otázky č. 2

Zdroj: Vlastní výzkum

Ze shromážděných informací lze soudit, že většina studentů středních škol je obeznámena, kde se nachází únikové trasy a shromaždiště na jejich škole. Z toho důvodu autor boduje 1.

Otázka č. 3

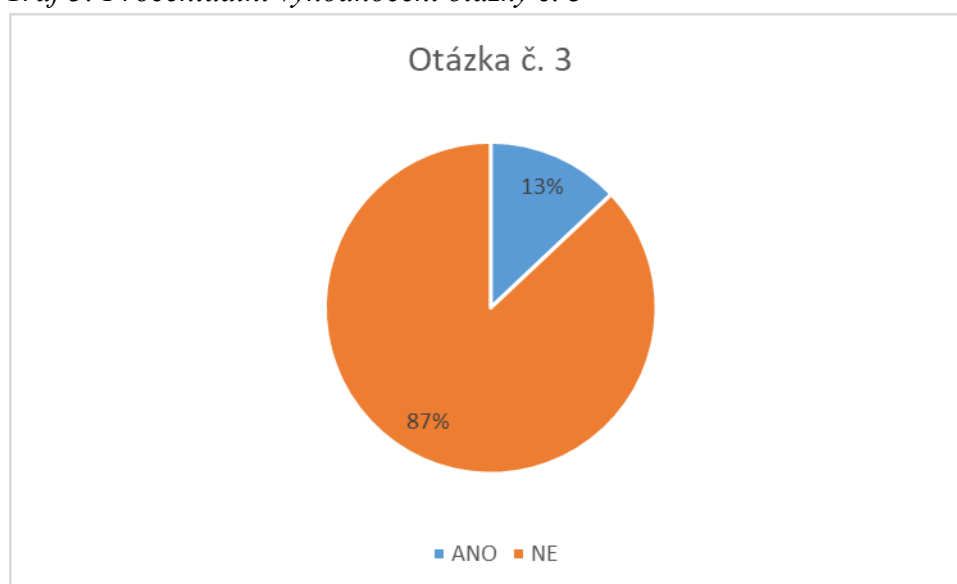
Probíhá na škole, kterou studujete, výuka předmětu, jehož součástí by byla příprava na případný teroristický útok?

Tabulka 5: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 3

ANO	NE	Celkem
20	134	154

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 3: Procentuální vyhodnocení otázky č. 3

Zdroj: Vlastní výzkum

Dle uvedeného grafu lze konstatovat, že naprostá většina dotazovaných respondentů na otázku odpověděla, že na jejich škole neprobíhá předmět, jehož úkolem by bylo připravit studenty na případný teroristický útok. Z toho důvodu se autor rozhodl oznámkovat 0.

Otázka č. 4

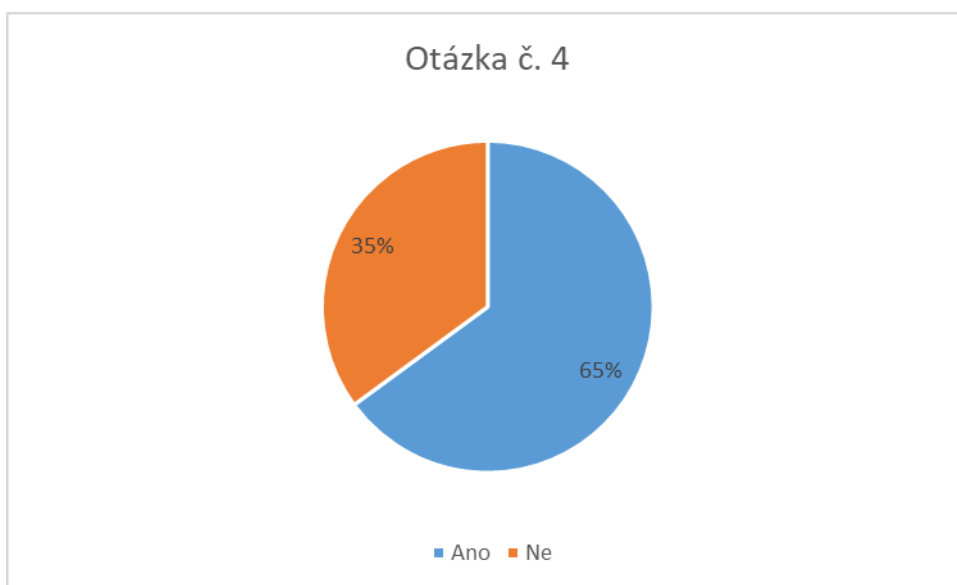
Víte jak se zachovat v případě teroristického útoku?

Tabulka 6: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 4

Ano	Ne	Celkem
100	54	154

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 4: Procentuální vyhodnocení otázky č. 4

Zdroj: Vlastní výzkum

Ze zjištěných informací autor konstatuje, že dotazovaných respondentů ví jak se zachovat v případě teroristického útoku. Autor hodnotí známkou 1

Otázka č. 5

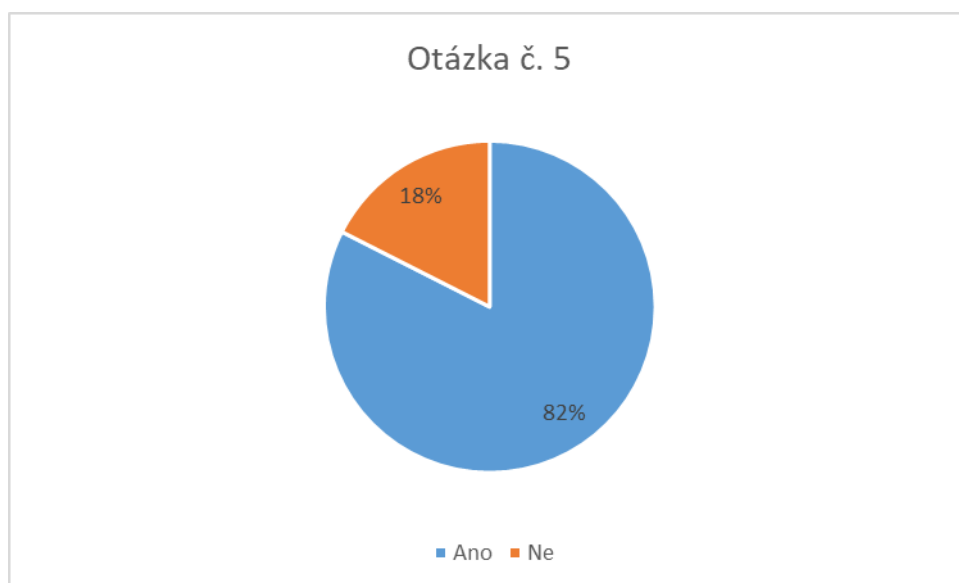
Umíte poskytnout první pomoc?

Tabulka 7: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 5

Ano	Ne	Celkem
127	27	154

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 5: Procentuální vyhodnocení otázky č. 5

Zdroj: Vlastní výzkum

Ze získaných informací vyplývá, že 82% z dotazovaných respondentů, by byli schopni poskytnout první pomoc, nicméně jak by jí dokázaly, skutečně v praxi poskytnou, z průzkumu patrné není, ale i tak hodnotí bodem 1.

Otázka č. 6

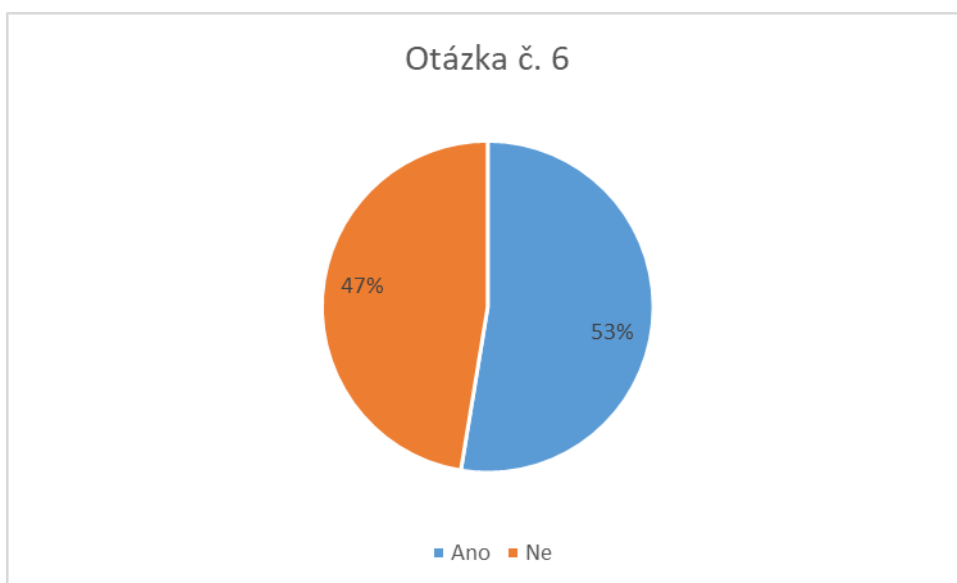
Myslíte si, že byl již v minulosti spáchán nějaký teroristický útok směřován proti studentům škol?

Tabulka 8: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 6

Ano	Ne	Celkem
81	73	154

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 6: Procentuální vyhodnocení otázky č. 6

Zdroj: Vlastní výzkum

Z průzkumu vyplývá, že 47% z dotazovaných respondentů, si nemyslí, že byl v minulosti spáchaný teroristický čin, avšak z historie je patrné, že už proběhli teroristické činy spáchaná vůči studentům. Dle nastavených kritérií však musí autor hodnotit jedním bodem.

Otázka č. 7

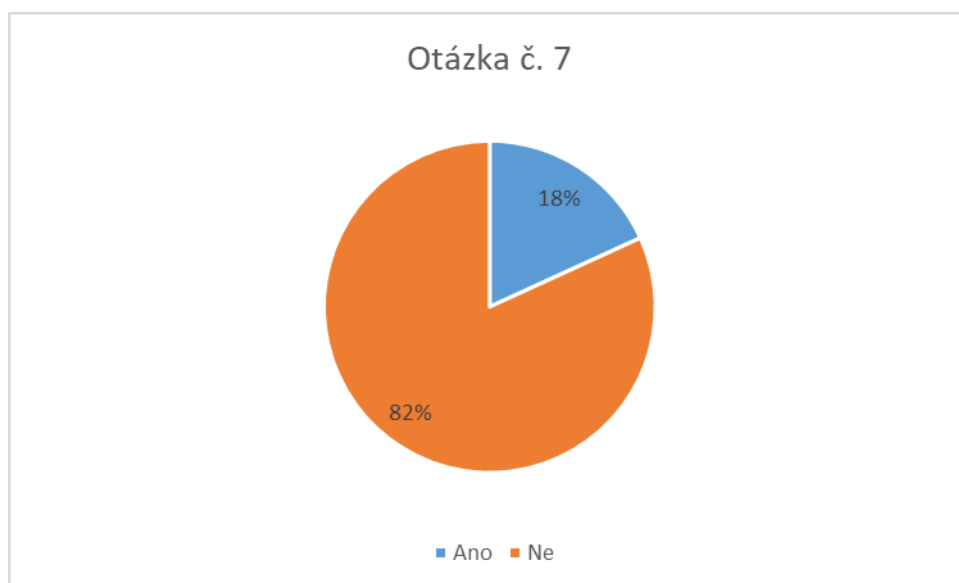
Probíhají na škole, kterou studujete různá cvičení typu požární ochrany, modelové situace atd.?

Tabulka 9: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 7

Ano	Ne	Celkem
28	126	154

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 7: Procentuální vyhodnocení otázky č. 7

Zdroj: Vlastní výzkum

Dle výzkumu vyplynulo, že 82% dotazovaných respondentů na dotazníkovou otázku odpovědělo, že na školách, kterou studují, neprobíhají různá cvičení typu požární ochrany, modelové situace atd. Z toho důvodu autor hodnotí nulovým bodem.

Otázka č. 8

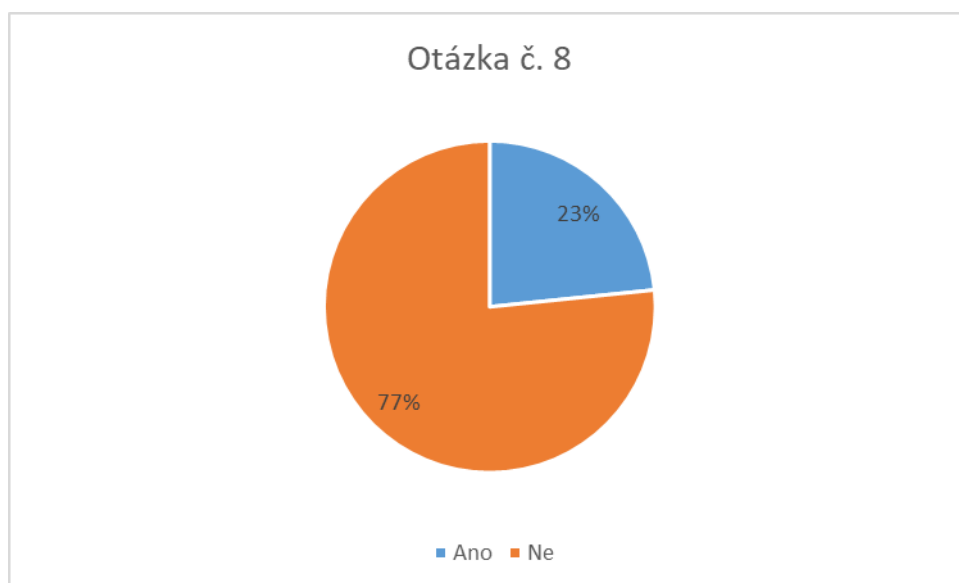
Organizuje škola, kterou studujete různé přednášky, semináře či modelové situace, jak se chovat v případě teroristického útoku?

Tabulka 10: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 8

Ano	Ne	Celkem
36	118	154

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 8: Procentuální vyhodnocení otázky č. 8

Zdroj: Vlastní výzkum

Podobně jako u předchozí otázky výzkumu vyplynulo, že 77% dotazovaných respondentů na dotazníkovou otázku odpovědělo, že na školách, kterou studují, neprobíhají různé přednášky, semináře či modelové situace, jak se chovat v případě teroristického útoku. Z toho důvodu autor boduje 0.

Otázka č. 9

Napište čísla tísňového volání platná pro území ČR, která znáte.

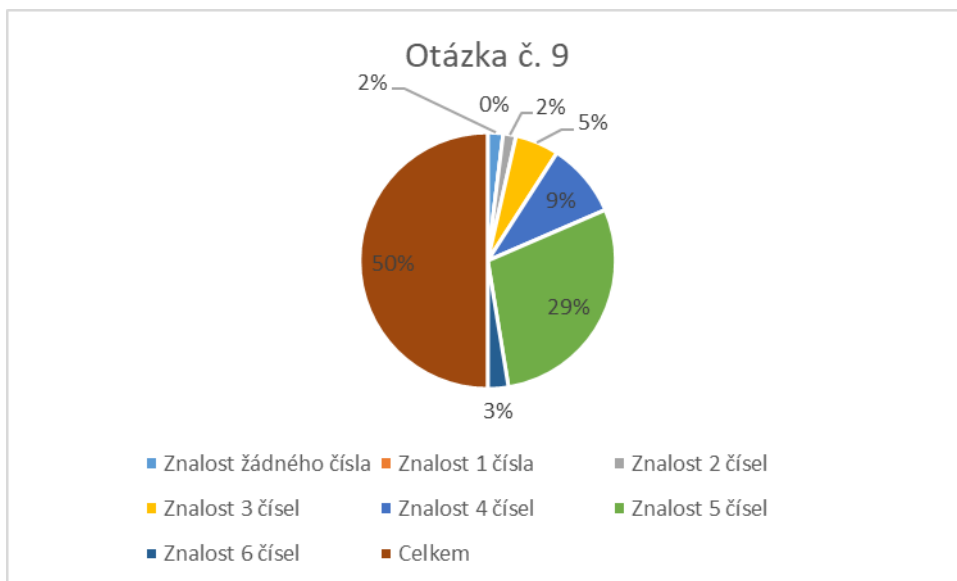
Tabulka 11: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 9

Znalost žádného čísla	6
Znalost 1 čísla	0
Znalost 2 čísel	5
Znalost 3 čísel	17
Znalost 4 čísel	29
Znalost 5 čísel	89

Znalost 6 čísel	8
Celkem	154

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 9: Procentuální vyhodnocení otázky č. 9

Zdroj: Vlastní výzkum

Dle průzkumu vyplynulo, že pouze 6 dotazovaných respondentů ze 154 nedokázalo napsat ani jedno číslo „Tísňového volání“ pro území ČR. Z tohoto důvodu autor hodnotí 1 bodem.

Otázka č. 10

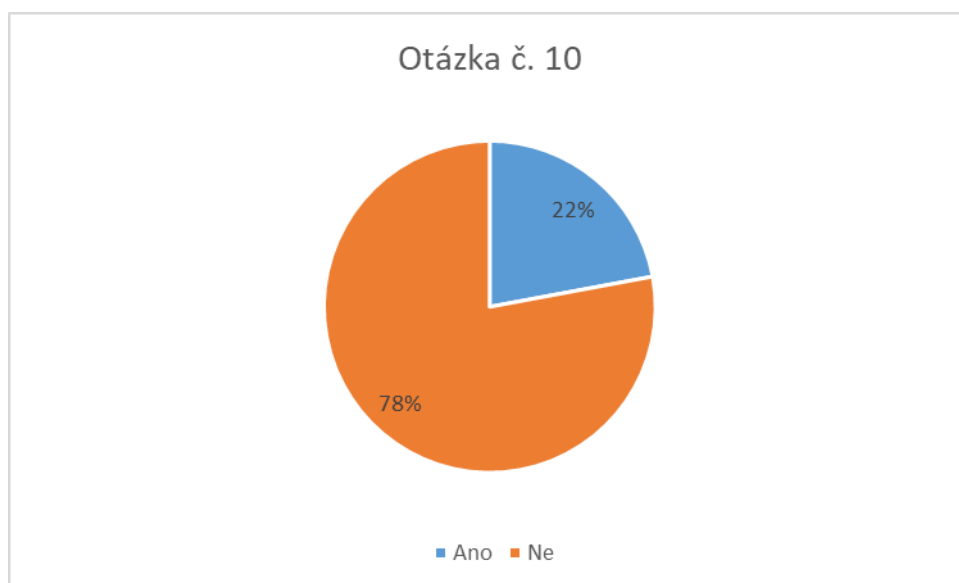
Je dle Vašeho názoru příprava na škole, kterou studujete na možný teroristický útok dostačující?

Tabulka 12: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 10

Ano	Ne	Celkem
34	120	154

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 10: Procentuální vyhodnocení otázky č. 10

Zdroj: Vlastní výzkum

Dle zjištěných informací, může autor konstatovat, že 78% dotazovaných respondentů, si nemyslí, že příprava na škole, kterou studují, na případný teroristický útok, není dostačující. Z toho zjištění autor hodnotí 0.

Otázka č. 11

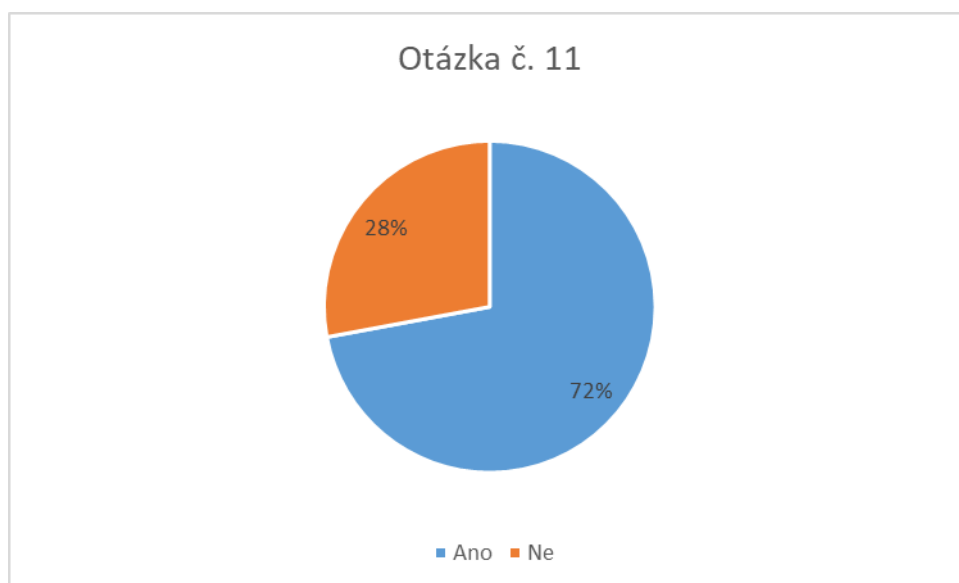
Znáte prostředky individuální ochrany, či umíte použít improvizované prostředky ochrany?

Tabulka 13: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 11

Ano	Ne	Celkem
111	43	154

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 11: Procentuální vyhodnocení otázky č. 11

Zdroj: Vlastní výzkum

Více jak 70% dotazovaných respondentů odpovědělo, že by umělo použít prostředky improvizované ochrany. Z toho důvodu autor hodnotí 1.

Otázka č. 12

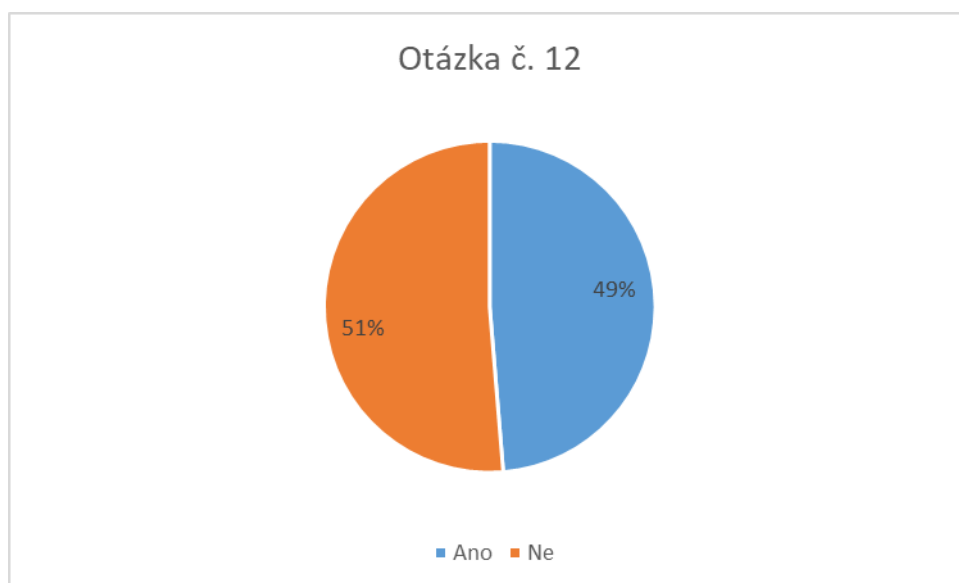
Víte kam se schovat v případě chemického či biologického teroristického útoku?

Tabulka 15: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 12

Ano	Ne	Celkem
75	79	154

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 12: Procentuální vyhodnocení otázky č. 12

Zdroj: Vlastní výzkum

Z uvedených informací lze vyvodit, že výsledek dotazníkového šetření byl dosti vyrovnaný. Nicméně z nastavených nástrojů hodnocení, autor hodnotí 0.

Otázka č. 13

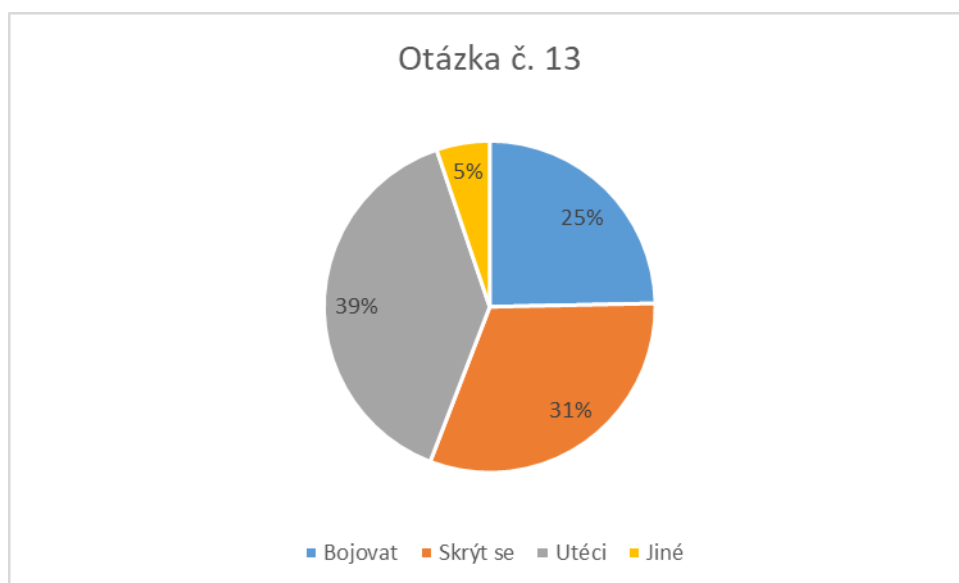
Jakým způsobem, byste se vypořádali, s případnou teroristickou událostí na vaší škole?

Tabulka 15: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 13

Bojovat	38
Skrýt se	48
Utéci	60
Jiné	8
Celkem	154

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 13: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 13

Zdroj: Vlastní výzkum

Tato otázka měla za úkol spíše informativní charakter, autora zajímalo, co si myslí žáci vybraných středních škol, jak by se zachovali v případě teroristického útoku. Většina 39% žactva odpověděla, že by utekla. Zajímavé ovšem bylo, že 5% dotazovaných žáků odpovědělo, že by záleželo na konkrétní situaci. Autor tuto otázku hodnotí 1.

Vyhodnocení hypotéz

Hypotéza č. 1. Na středních školách v Jihočeském kraji probíhá výuka, cvičení, besedy, přednášky či modelové situace na téma připravenosti studentů na případnou mimořádnou událost jakou je teroristický útok

Otázky č. 3, 6, 7, 8, 10, 12.

Tabulka 16: Přehled hodnocení Hypotézy č. 1

Známky:	0	1
Celkový součet známek:	5	1

Zdroj: Vlastní výzkum

Z provedeného výzkumu, musí autor konstatovat, že hypotéza č. 1 se nepotvrdila. Nashromážděné informace ukazují, že na středních školách v Jihočeském kraji neprobíhá výuka, cvičení, besedy, přednášky či modelové situace na téma připravenosti studentů na případnou mimořádnou událost jakou je teroristický útok v dostatečné míře.

Hypotéza č. 2:

V případě teroristického útoku na střední škole by se studenti dokázali chovat adekvátně, díky dostatečné informovanosti a připravenosti.

Otázky č. 1, 2, 4, 5, 9, 11, 13.

Tabulka 17: Přehled hodnocení Hypotézy č. 2

Známky:	0	1
Celkový součet známek:	1	6

Zdroj: Vlastní výzkum

Získané informace pomohli potvrdit hypotézu č. 2. Autor tedy konstatuje, že by se žáci vybraných středních škol v Jihočeském kraji dokázali chovat adekvátně, díky dostatečné informovanosti a přípravě.

Závěr

Terorismus je produktem lidské společnosti a je doprovodným negativním jevem její existence. V posledním desetiletí bylo po celém světě vydáno tisíce knižních publikací a bylo zpracováno tisíce odborných prací a studií, zabývajících se tématem terorismu.

Přehnané reakce nebo iracionální strach občanů pramenící z nedostatku informací a manipulace s fakty vyvolávají společenskou nejistotu, která může vést až k radikalizaci vybrané části veřejnosti. Cílenou propagandou lze manipulovat obyvatelstvo a jeho nejvíce ovlivnitelné segmenty, mládež a dospívající různého původu, národnosti, etnika, sociálního postavení či vzdělání. Dochází k radikalizaci individuální a v některých případech i radikalizaci společenské, což vyvolává různé bezpečnostní problémy spojené s nebezpečím možných teroristických útoků. Agendy zajišťující bezpečnost a obranu státu vyžadují značné kapacity a nasazení prostředků na úrovni personální, organizační, legislativní či technické. Lze říci, že protiteroristická opatření se výrazně promítají i na úrovni ekonomické či finanční.

Výzkum ukázal, že žáci středních škol v Jihočeském kraji postrádají možnost prohlubování svých teoretických a praktických znalostí související s problematikou terorismu. Zdá se, že střední školy v Jihočeském kraji nevěnují této problematice dostatečnou pozornost. Chybí různá cvičení, besedy, či modelové situace připravující žáky středních škol na případný teroristický útok

Vzhledem k tomu, že terorismus je globální a složitý fenomén, není možné dosáhnout úplného řešení problematiky pouze prostřednictvím prevence na středních školách. Nicméně je důležité věnovat tomuto tématu větší pozornost a pokusit se minimalizovat rizika spojená s terorismem na školách a ve společnosti obecně.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BARKER, A. *Stíny terorismu: boj proti terorismu v Severním Irsku*. Překlad Petr Tůma. Praha: Naše vojsko, 2009. 236 s. ISBN 978-80-206-1040-9.
2. BÍLKOVÁ, V. *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 335 s. ISBN 978-80-7380-513-5.
3. BONANATE, L. *Mezinárodní terorismus*. Překlad Josef HAJNÝ. V Praze: Columbus, 1997. 190 s. Edice XX. století. ISBN 80- 85928- 45- 0.
4. BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus I*. 1. vyd. Praha: POLICE HISTORY, 1999. 141 s. ISBN 80-902670-1-7.
5. BRZYBOHATÝ, M., KROUPA, M., HOS, M., a kol. *Terorismus a my. Základy sebeobrany*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 2001. 216 s. ISBN 80-7226-584-9.
6. CARR, C. *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům*. Překlad Viktor Faktor. 1. vyd. Praha: Práh, 2002. 183 s. ISBN 80- 7252- 063- 6.
7. CORTE IBÁÑEZ, L. *Logika terorismu*. 1. vyd. Praha: Academia, 2009. 321 s. ISBN 978-80-200-1724-6.
8. GRAY, J. *AL KAJDA a co znamená být moderní*. Praha: Mladá Fronta, 2005. 134 s. ISBN 80-204-1270-0.
9. KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Ochrana obyvatelstva*. 1. vyd. Praha: ARMEX PUBLISHING s. r. o., 2006. 100 s. ISBN 80-86795-33-0
10. MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, 2005. 480 s. ISBN 80-903333-8-9.
11. PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled)*, 1. vyd., Praha: Linde, 2006. 407 s. ISBN 80-7201-615-6.
12. PRYMULA, R. a kol. *Biologický a chemický terorismus: informace pro každého*. Praha: Grada Publishing, spol. s. r. o., 2002. 150 s. ISBN 80-247-0288-6
13. *Přežít!: příroda, terorismus: přežití v extrémních situacích: na souši, v moři a ve vzduchu*. 1. české vyd. Praha: Svojtka & CO., 2010. 256 s. ISBN 978-80-256-0383-3.
14. REZKOVÁ, M. *Zákon proti praní špinavých peněz a proti financování terorismu*. 2. vyd. Praha: LINDE 2008. 247 s. ISBN 978-80-7201-733-1.
15. SMOLÍK, J. *Psychologie terorismu a radikalizace: Jak se z beránků stávají vlci*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita, 2020. 174 s. ISBN 978- 80- 7509-723-1.

16. SOULEIMANOV, E. *Terorismus. Pokus o porozumění*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. 345 s. ISBN 978- 80- 7419- 038- 4.
17. ŠÁNDOR, A. *Jak přežít nejen teroristický útok*. 1. vyd. Praha: Autreo, 2017. 70 s. ISBN 978-80-906845-0-8.
18. ŠIMEK, J., *Škola a válka*, 1. vyd. Praha: Národní pedagogické muzeum a kniha J. A. Komenského, 2021. 219 stran. ISBN 978-80-86935-56-0.
19. *Úplné znění zákona o Policii České republiky*. 20. vyd. Praha: Armex Publishing, 2022. 124 s. ISBN 978-80-8745-190-8.
20. *Výzkum a vývoj: Ochrana obyvatelstva a řešení krizových a mimořádných událostí*. V Tribunu EU 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2014. 91 s. ISBN 978-80-263-0725-9.

Elektronické zdroje

1. Bezpečnost práce. [online]. 22. 02. 2022. [cit. 2023-04-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.bozpz.cz/aktuality/mimoradna-udalost/>>.
2. Bezpečnostní informační služba. Zpravodajská služba České republiky. [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z WWW. < <https://www.bis.cz/terorismus/>>.
3. *Branná výchova ve 20. století*. Tohle jsme prožili.cz [online]. [cit. 2023-04-01]. Dostupné z WWW. <<https://tohlejsmeprožili.cz/branna-vychova-ve-20-stoleti>>.
4. Clara Fernández Saralegui. *Cadena Perpetua al Asesino de Christchurch en Nueva Zelanda*. [online], © 2019 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z WWW. <<https://radioenlaciudad.com.ar/cadena-perpetua-al-asesino-de-christchurch-en-nueva-zelanda/>>.
5. Česká televize. *Počet bruselských obětí se zvýšil na 32 mrtvých. Údajného teroristu z letiště policie propustila*. [online]. 28. 03. 2016. [cit. 2023-03-06]. Dostupné z WWW. <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1737541-pocet-bruselskych-obeti-se-zvysil-na-32-mrtvych-udajneho-teroristu-z-letiste-policie>>.
6. DOUBKOVÁ, J. *Pomoc a poradenství obětem trestných činů*. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové. Ústav sociální práce. Vedoucí práce: PhDr. Daniela Květenská, Ph. D. [online]. [cit. 2023-04-14]. Dostupné z WWW. <<https://theses.cz/id/2a6own/21770551>>.
7. Euro.cz *Masakr na Floridě. Vyloučený student ve škole postřílel 17 lidí*. [online]. 15. 02. 2018. [cit. 2023-04-07].

- Dostupné z WWW. <<https://www.euro.cz/clanky/masakr-na-floride-vylouceny-student-pri-utoku-skolu-postrilel-17-lidi-1394055/>>.
8. FLAJSAR, K. *Aktivní střelec na školách- zásady zákroku Policie České republiky*. Diplomová práce. Masarykova univerzita a fakulta sportovních studií. Vedoucí práce: PhDr. Martin Bugala, Ph. D. [online]. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z WWW. <https://is.muni.cz/th/cesbj/Kamil_Flajsar.pdf>
 9. Hasičský záchranný sbor České republiky. *Historie civilní ochrany*. [online]. © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Dostupné z WWW. <<https://www.hzscr.cz/clanek/pojmy-1-cast.aspx?q=Y2hudW09OA%3D%3D>>.
 10. iRozhlas. *Somálské militantní hnutí Šabáb hrozí Keni dalšími útoky*. [online]. Jitka Malá, 04. 04. 2015. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z WWW. <https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/somalske-militantni-hnuti-sabab-hrozi-keni-dalsimi-utoky_201504041133_mvudrova>.
 11. JANOUŠEK, V. *Zavedení civilní ochrany a branné výchovy do škol*. CEMI.CZ. [online]. 03. 11. 2020. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z WWW. <<https://www.cemi.cz/blog/zavedeni-civilni-ochrany-a-branne-vychovy-do-skol>>.
 12. KRAUS, B. *Úvod do sociologie*. Univerzita Hradec Králové. Pedagogická fakulta, 2020. s. 52. Dostupné z WWW. < <https://www.pf.ujep.cz/wp-content/uploads/2020/10/10-Paradigma.pdf> >.
 13. KRČÍLEK, P. *Ochrana měkkých cílů- různé pohledy*. [online]. 26. 03. 2017. [cit. 2023-04-02] Dostupné z WWW. <<https://docplayer.cz/105231638-Ochrana-mekkych-cilu-ruzne-pohledy-obsah-aneb-co-vas-ceka-mgr-et-mgr-pavel-krcilek-dis.html> >.
 14. Ministerstvo obrany. *Příprava občanů k obraně státu*. Příručka pro učitele základních a středních škol. [online]. [cit. 2023-04-09]. Dostupné z WWW. <https://pokos.army.cz/sites/pokos.army.cz/files/dokumenty/zakladni-stranka/prirucka_pokos_2023_final.pdf>
 15. Ministerstvo vnitra České republiky. [online]. 29. 07. 2009 © 2009 [cit. 2023-01-03]. Dostupné z WWW. <<https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>>.
 16. PRCHALOVÁ, D. *Příčiny, záminky, strategie a metody globálního terorismu*. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze. Vedoucí práce: Ing.

- Břetislav Čupr. [online]. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z WWW. <<https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/67421/FBMI-BP-2016-Prchalova-Dana-prace.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>.
17. PROKOP, J., *Informování a komunikace s veřejností při přípravě na řešení mimořádné události*. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zdravotně sociální fakulta. Vedoucí práce: mjr. Mgr. Štěpán Kavan. [online]. [cit. 2023-04-14]. Dostupné z WWW. <<https://theses.cz/id/jv415p/810903>>.
18. Rada Evropské unie. *Reakce EU na terorismus*. [online]. [cit. 2023-04-07]. 15. 12. 2022. Dostupné z WWW. <<https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/>>.
19. ŠARDICKÁ, K. *K obraně vlasti buď připraven: Propagace branné výchovy prostřednictvím krátkého filmu v letech 1945-1960* Diplomová práce. Masarykova univerzita Filozofická fakulta Ústav filmu a audiovizuální kultury. Vedoucí práce: Mgr. Lucie Česálková, Ph.D. 2014. [online], [cit. 2023-03-26]. Dostupné z WWW. <https://is.muni.cz/th/rd6j2/Bakalarska_diplomova_prace.txt>.
20. ŠIMAN, J. *Analýza protiteroristické a bezpečnostní politiky během Mistrovství Evropy ve fotbale 2016 ve Francii*. Diplomová práce. Masarykova univerzita a fakulta sociálních studií. Vedoucí práce: PhDr. Josef Smolík, Ph.D., MBA. [online], [cit. 2023-03-06]. Dostupné z WWW. <https://is.muni.cz/th/iykkg/Diplomova_prace.pdf>.
21. TESAŘOVÁ, R. *Branná výchova a obrana státu v českém školství*. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta. Vedoucí práce: PhDr. Mgr. Radim Štěřba, Ph.D., DiS. [online]. [cit. 2023-04-14]. Dostupné z WWW. <https://is.muni.cz/th/kzodm/diplomova_prace.pdf>.
22. Totalita.cz. *Volby 1946*. [online]. Milan Krejčířík. [cit. 2023-04-07]. Dostupné z <https://www.totalita.cz/volby/volby_1946.php>.
23. Vláda České republiky. *Výsledek jednání vlády*. [online]. 16. 01. 2013. [cit. 2023-28-03]. Dostupné z WWW. <<https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-zpravy/vysledky-jednani-vlady--16--ledna-2013--102512/>>.
24. ZALMAN, A. *Narcoterrorism*. [online]. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z WWW. <<https://cs.eferrit.com/narcoterrorism/>>.

25. Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje. *Činnost vzdělávacího a výcvikového střediska*. [online]. [cit. 2023-04-01]. © 2020. Dostupné z WWW. <<https://www.zzsjck.cz/mapa-stranek/cinnost/vzdelavaci-a-vycvikove-stredisko/cinnost-vzdelavaciho-a-vycvikoveho-strediska>>.

Legislativní dokumenty

1. Ministerstvo vnitra České republiky. [online]. *STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY PRO BOJ PROTI TERORISMU*. © 2013. [cit. 2023-03-06]. Dostupné z WWW. <<https://www.mvcr.cz/soubor/strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx>>.
2. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. [online]. [cit. 2023-04-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>>.
3. ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). Zákon č. 73 ze dne 03. července 1973 o branné výchově. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 2023-04-07]. Dostupné také z WWW <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1973-73>>.
4. ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). Zákon č. 154 ze dne 27. července 1994 o bezpečnostní informační službě. In: *Zákony pro lidi. cz* [online] [cit. 2023-03-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-154>>.
5. ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). Zákon č. 240 ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi. cz* [online] [cit. 2023-03-06]. Dostupné také z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>>.
6. ČESKO. Zákon č. 239 ze dne 9. srpna 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Dostupné také z WWW. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>.
7. Ministerstvo vnitra České republiky. [online]. 29. 07. 2009 © 2023 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW. <<https://www.mvcr.cz/soubor/metodika-zaklady-ochrany-mekkych-cilu-pdf.aspx>>.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- GUILLAUME, G. Terrorism and International Law. *International and Comparative Law Quarterly*, 2004, Vol. 53, str. 537-548.
- Policie České republiky. In *Youtube* [online]. 03. 11. 2017 [cit. 2023-04-07]. Dostupné z WWW. <<https://www.youtube.com/watch?v=hEuAXc6tsuQ>>.
- *Slavné dny*. 1. řada, 252. epizoda. Den, kdy začala beslanská tragédie (1. září 2004). [online], STREAM. CZ, 01. 09. 2016. Dostupné z WWW. <<https://www.stream.cz/slavedny/den-kdy-zacala-beslanska-tragedie-1-zari-2004-152717>>.

Seznam zkratek

IRA - Irská republikánská armáda

ETA - Euskadi Ta Askatasuna byla ozbrojená baskická nacionalistická a separatistická organizace, která se snažila násilím a teroristickými útoky vytvořit z tohoto území na hranici Španělska a Francie nezávislý socialistický stát

NATO – Severoatlantická aliance

INTERPOL - mezinárodní mezivládní organizace, která je zároveň policejní organizací světového významu

EU- Evropská unie

IZS- Integrovaný záchranný systém

MHP- Mezinárodní humanitární práva

USB- Uteč, schovej se, boj

Seznam tabulek a grafů

- Tabulka č. 1 Tabulka pro vyhodnocení hypotézy č. 1
- Tabulka č. 2 Tabulka pro vyhodnocení hypotézy č. 2
- Tabulka č. 3 Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 1
- Tabulka č. 4 Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 2
- Tabulka č. 5 Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 3
- Tabulka č. 6 Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 4
- Tabulka č. 7 Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 5
- Tabulka č. 8 Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 6
- Tabulka č. 9 Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 7
- Tabulka č. 10 Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 8
- Tabulka č. 11 Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 9
- Tabulka č. 12 Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 10
- Tabulka č. 13 Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 11
- Tabulka č. 14 Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 12
- Tabulka č. 15 Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 13
- Tabulka č. 16 Přehled hodnocení Hypotézy č. 1
- Tabulka č. 17 Přehled hodnocení Hypotézy č. 2
- Graf 1: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 1
- Graf 2: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 2
- Graf 3: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 3
- Graf 4: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 4
- Graf 5: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 5

Graf 6: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 6

Graf 7: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 7

Graf 8: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 8

Graf 9: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 9

Graf 10: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 10

Graf 11: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 11

Graf 12: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 12

Graf 13: Součet a rozdělení odpovědí otázky č. 13

Přílohy

Příloha A: Dotazník

Dotazníkové šetření na téma informovanosti studentů středních škol v otázce terorismu

Jsem studentem 3. ročníku Vysoké školy Evropských a Regionálních studií, a proto bych Vás rád poprosil o vyplnění dotazníku, který mi pomůže získat potřebné informace k závěrečné bakalářské práci. Dotazník obsahuje 13 otázek a je zcela anonymní. Předem děkuji za pravdivé vyplnění dotazníku a děkuji Vám za Váš čas.

- 1) Je podle Vás hrozba terorismu v České republice reálná?
ANO
NE
- 2) Víte, kde jsou na škole, kterou studujete únikové trasy a shromaždiště pro případ mimořádné události jakou je teroristický útok?
ANO
NE
- 3) Probíhá na škole, kterou studujete, výuka předmětu, jehož součástí by byla příprava na případný teroristický útok?
ANO
NE
- 4) Víte jak se zachovat v případě teroristického útoku?
ANO
NE
- 5) Umíte poskytnout první pomoc?
ANO
NE
- 6) Myslíte si, že byl již v minulosti spáchán nějaký teroristický útok směřován proti studentům škol?
ANO
NE
- 7) Probíhají na škole, kterou studujete různá cvičení typu požární ochrany, modelové situace atd.?
ANO
NE

8) Organizuje škola, kterou studujete různé přednášky, semináře či modelové situace, jak se chovat v případě teroristického útoku?

ANO

NE

9) Napište čísla tísňového volání platná pro území ČR, která znáte.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

10) Je dle Vašeho názoru příprava na škole, kterou studujete na možný teroristický útok dostačující?

ANO

NE

11) Znáte prostředky individuální ochrany, či umíte použít improvizované prostředky ochrany?

ANO

NE

12) Víte kam se schovat v případě chemického či biologického teroristického útoku?

ANO

NE

13) Jakým způsobem, byste se vypořádali, s případnou teroristickou událostí na vaší škole?

a. Bojovat

b. Skrýt se

c. Utéct

d. Jiné ()